

SOTHØNA

ØSTENSJØVANNETS VENNER
Nr. 40 - desember 2010 - Årgang 21

INNHold

LEDER	3
REVEN ER EN EGGTYV	4
RUSKENAKSJONEN	5
MILJØPRIS TIL MANGLERUD SKOLE	6
GRUNNSTEIN I NYE BØLER KIRKE	7
BØLERBEKKENS ÅPNINGSPOTENSIALE	8
SYKKELFELTET I ØSTENSJØVEIEN	10
BARNAS BRO OVER ØSTENSJØBEKKEN	13
BYDELSDAGEN	13
OLAV NYGARD – DIKTER OG MYSTIKER	14
ØSTENSJØBEKKEN – OPPRENSNING	17
FJERNVARMERØRET – SPREDENETTET	17
SOMMERSTORMEN	18
AKERS SOGNESELSKAP	20
NYTT VANNREGIME?	24
ØSTENSJØDAGEN	28
SVARTHalesPOVE – NY FUGLEART VED VANNET	31
SKILTING	32
FORSKRIFT OM VERN AV NATURRESERVATET	32
SAU- OG HESTEBEITE	33
ALMEDALEN	34
PENSJONISTGRUPPA TRENGER FLERE HENDER	39
INTERVJU MED FORPAKTER KILLINGMO PÅ ØSTENSJØ GÅRD	40
FORNYELSEN AV BØLER BIBLIOTEK	42
ISBRETTKJØRING FOR 30 ÅR SIDEN	43
FANGST AV SMÅKRYP	44
ET GLEMT SNØDEPONI	45
MILJØSVIN PÅ FERDE	45
STOR INNSATS MOT FREMMEDE ARTER	46
SMÅNYTT FRA NATUREN	47
JUBEL OG GRÅT FOR OSLOS ELVER	48
KUNSTGRESSBANEN PÅ ABILDSØ	48

OPPDAGET FORURENSNING ELLER SKADDE DYR? VED FORURENSNING, OLJEUTSLIPP ELLER LIGNENDE, KONTAKT VANN OG AVLØPSETATENS TELEFONVAKT: 23 43 79 00 (HELE DØGNET!). SER DU SKADDE DYR SOM KUNNE TRENGE HJELP, RING DYREAMBULANSEN PÅ 02222 (KOMMUNAL INSTANS) ELLER FUGLEHJELPEN: 90 08 61 61.

ØSTENSJØVANNETS VENNER

POSTBOKS 77 OPPSAL, 0619 OSLO

REDAKSJON: LEIF-DAN BIRKEMOE,
AMUND KVEIM & AUDUN BREKKE SKRINDO

DESIGN OG LAYOUT: LOUDANDCLEAR.NO

GRAFISK PRODUKSJON: 07.NO

E-POST/NETTSIDER
POST@OSTENSJOVANNET.NO
WWW.OSTENSJOVANNET.NO

SOTHØNA: ISSN: 1504-0615

ORGANISASJONSNUMMER: 983 034 446

ANNONSESIDER: STYRET

LOGO: ANNE DURBAN

OPPLAG: 2400

FORENINGENS STYRE:

LEDER:
AMUND KVEIM (975 44 552)
E-POST: AMUND.KVEIM@OSTENSJOVANNET.NO

NESTLEDER:
FINN ARNT GULBRANDSEN (481 58 776)

STYREMEDLEM/SEKRETÆR:
TORE NESBAKKEN (970 11 340)

STYREMEDLEM/KASSERER:
LEIF-DAN BIRKEMOE (901 25 523)

STYREMEDLEM/WEBMASTER:
AUDUN BREKKE SKRINDO (470 24 884)

STYREMEDLEM/ANSVAR FOR MEDLEMSBASEN:
ERIK RUDI WÆRNER (958 65 272)

STYREMEDLEM:
JO FRISCH (924 14 412)

VARAMEDLEMMER:
BJØRN-A. CHRISTENSSON, PAUL FEKJÆR,
LIV SOMMER HOLMEN OG JOHAN MOLLATT

REVISOR: BDO AS

VALGKOMITE:
TORE NESBAKKEN, GUNNHILD RIISE
OG LAILA AMUNDSEN.

MEDLEMSKONTINGENT
HOVEDMEDLEM KR. 100 (FRA 2011: KR. 120)
HUSSTANDSMEDLEM KR. 10 (FRA 2011: KR. 15)
FORENINGER O. L. KR. 400
FIRMA/BEDRIFT O. L. KR. 800

BANKKONTI:
KONTINGENTKONTO: 5082 07 54112
BEDRIFTSKONTO: 7874 05 56761

REDAKSJONEN AVSLUTTET 22.11.2010

FORSIDEFOTO: RØDREV PÅ TURVEIEN VED BØLERBEKKEN
MAI 2010. FOTO: HANNE KAMILLA KVEIM.

VI TAKKER VÅRE MEDLEMMER OG ANDRE
STØTTESPILLERE FOR BIDRAGENE TIL
FORENINGENS AKTIVITETER,
DERIBLANT Å GI UT SOTHØNA!

LEDER:

Naturmangfoldåret 2010

FN's internasjonale naturmangfoldsår hadde som mål å stanse tapet av biologisk mangfold. Nylig fremla den norske artsdatabanken en oversikt som viser status for utsatte norske arter, og Rødlisten, som den ofte kalles, viser at forholdene på langt nær er som de burde. En raskt gjennomgang viser at overraskende mange av artene som er truet i Norge nettopp finnes i vårt nærrområde

Fredning er ikke nok

Østensjøområdet er kjent for sitt store biologiske mangfold og det betyr at det som skjer lokalt her hos oss er viktig i et langt større perspektiv. Skjøtselsplanen for området har ikke fått de midlene som er nødvendig for å sikre verdiene, og vern og fredning blir da bare en passiv hjelp. Østensjøvannets Venner har derfor igangsatt en rekke tiltak for å bøte på dette. Vi har initiert kartlegging av mose-, lav- og insektgruppene, og vi har på oppdrag fra Fylkesmannen startet et stort prosjekt for å stanse gjengroing og reetablere beiteområder på Bekkasinmyra ved vannet rett nedenfor Østensjø gård.

Sårbar natur er en ikke-fornybar ressurs

Høstens medieoppslag om eksisterende og planlagte idrettsanlegg i miljøparken viser at det er stort behov for å informere om hvilket helt særegen natur Østensjøområdet Miljøpark har. Beliggenheten midt i byggesonen og den massive påvirkning menneskelig aktivitet har, gjør området ytterst sårbart. Dette betyr at selv små tilleggsbelastninger er et steg i feil retning og kan få svært uheldige følger både på kort og lang sikt. Vi kan derfor ikke tillate oss å behandle området som et hvilket som helst annet grøntområde, og det har ofte den pris at vi må avstå fra typer bruk av området som er uforenlig med målsettingen om opprettholdelse av det biologiske mangfold.

Gratulerer Miljøprosjekt Ljanselva

Frivillig arbeid er viktig, men fritar ikke kommunen og andre offentlige instanser fra sitt ansvar. Det har likevel vist seg mange steder å være helt nødvendig dersom verdier skal reddes og resultater oppnås. Også vårt nabovassdrag Ljanselva har sin lokale arbeidsgruppe, Miljøprosjekt Ljanselva. Ved jubileet i høst kunne de markere 20 års arbeid og vise til resultater som for eksempel etableringen av Sagstua lærings- og opplevelsessenter, fisketrapp og ikke minst verneplanen for hele vassdraget fra marka til fjorden. Østensjøvannets Venner gratulerer!

Østensjø, november 2010

Amund Kveim

En gjeng fra Østensjøvannets Venner klar til ryddearbeid ved Bekkasinmyra november 2010. Foto: Hanne Kamilla Kveim.

EGGTYVEN

AV HANNE KAMILLA KVEIM

Reven ved Østensjøvannet lar seg ikke lett forstyrre selv om den har tilskuere. Den femte mai i år hadde den sin kveldstur ved Bølerbakkens utløp og fant et rede med egg den simpelthen ikke kunne motstå. Den hentet seg ett og ett egg, hoppet over bekkens og fant seg et rolig sted for å spise. Hverken syklist, joggere, turgåere eller fotografer så ut til å spille noen rolle når et slikt kveldsmåltid først var funnet.

Vi traff klasse 4b på Manglerud skole etter endt jobb. Det kom plutselig en regn- og hagelbyge som førte til at elevene måtte avslutte, men humøret var på topp. Kontaktlærer var Kristin Johanne Haavind.

RUSKENAKSJON VED ØSTENSJØVANNET 2010 – KJEMPEINNSATS AV SKOLEELEVER!

TEKST LIV SOMMER HOLMEN

FOTO LEIF-DAN BIRKEMOE

Godt utstyrt med plastposer og engangshansker, myldret 4. trinns elever fra skole etter skole ut i terrenget rundt Østensjøvannet og plukket søppel. Elever og lærere fra Manglerud, Høyenhall, Østensjø, Oppsal, Bøler, Rustad og Abildsø deltok med liv og lyst. De "rusket" opp de mest utrolige ting, og fylte den ene sorte søppelsekken etter den andre. Det ble mange fulle sekker på samlingsplassene.

Innsatsen disse elevene gjør, år etter år, er fantastisk!

I utgangspunktet skulle det være unødvendig, og vi spør; hvem er det som forsøpler? Allerede få dager etter elevenes innsats, fant vi igjen søppel folk hadde kastet fra seg.

Noen av elevene ga uttrykk for at de var svært forbauset over hva folk kunne finne på å kaste fra seg rundt vannet. De trodde knapt sine egne øyne der de dro opp store plastposer, pappesker, planker og metallbokser fra bekker og kjerr!

Ruskenengasjementet til elevene er viktig av flere grunner. De gjør på en måte hovedrengjøring rundt vannet. Det er en stor og viktig jobb. I tillegg fungerer Rusken som en holdningsskapende kampanje, og det er minst like viktig. Elevene får et tettere forhold til Østensjøvannet, og de får forståelse for hvor viktig det er ikke å kaste søppel i naturen. Kanskje oppfordrer de også andre, voksne og barn til ikke å kaste søppel, - hverken i miljøparken eller andre steder.

TAKK, takk og atter takk til alle 4. trinns elever som deltok i Rusken Østensjøvannet 2010!

Takk også til lærerne for positiv respons, for engasjement og organisering!

Rusken Østensjøvannet har en vandrerpriis: Miljøprisen. Den går hvert år til beste skole. Dette året var det Manglerud skole som gikk av med seieren! Gratulerer! Se side 6.

Klasse 4a på Manglerud skole var raske til å finne rusk med lærerassistent Terje Nyhaug som veileder.

Leder i ØVV Amund Kveim med Sofie Nerell 5b (til venstre) og Kaja Waaler 5a (til høyre) som mottok prisen på vegne av skolen.

ØSTENSJØVANNETS VENNERS MILJØPRIS 2010 TILDELT MANGLERUD SKOLE

TEKST AMUND KVEIM
FOTO LIV SOMMER HOLMEN

Ruskenarbeidet ved Østensjøvannet engasjerer hvert år en lang rekke skoler i vårt distrikt. Elever og lærere stiller opp og fjerner søppel som i løpet av året har havnet i Miljøparken og som kommunen ikke har klart å fjerne.

Miljøprisen består av et vakkert bilde av en stokkand tatt av naturfotografen Ståle Dahlberg og er en vandrepris. Fjorårets vinner var Bøler skole og i år var det 4. klasse (nå klasse 5 a og 5b) ved Manglerud som spesielt utmerket seg ved vårens innsats. Store mengder søppel ble samlet, lagt i sekker og senere kjørt vekk dit det hører hjemme. Ved en enkel seremoni på skolen 2. november minnet foreningens leder Amund Kveim elevene om at Østensjøområdet er et naturens skattkammer der vi på et lite begrenset område midt i en by finner et svært stort antall arter, både av fugler, planter, insekter og andre dyr. Det er sett så mange fuglearter her at dersom klassene gikk tur ved vannet hver

eneste skoledag og så en ny art hver dag, så måtte de holde på et helt skoleår for å få sett alle. Dette er noe vi må gå sammen om for å bevare. Elevene var samstemt da de fikk spørsmål om det var gøy å plukke søppel etter andre, det er ikke morsomt i det hele tatt. Elevene ble takket for innsatsen og fikk en oppfordring om at deres generasjon må bli flinkere til å ta vare på naturen enn det dagens voksne er. Kveim oppfordret elevene til å gå på "skattejakt" i miljøparken og fortalte om at en annen av skolens elever for noen år siden fant salamander like ved skolen. Alle ble derfor oppfordret til å ha øynene med seg og fortelle Østensjøvannets Venner om det de ser.

Vandreprisen og et diplom som viste at Manglerud skole var årets vinner ble tatt imot av Kaja Waaler (5a) og Sofie Nerell (5b) på vegne av elevene. Da elevene deltok i Ruskenaksjonen gikk de i 4. klasse. Prisen fikk de da de var kommet opp i 5. klasse.

Nærheten til Østensjøvannet fremgår tydelig. Kirken er også godt synlig fra vannet.

GRUNNSTEINSNEDLEGGELSE I NYE BØLER KIRKE - ET MONUMENTALBYGG MED UTSIKT TIL ØSTENSJØVANNET

Det kalde været stanset ikke Bøler menighet fra å møte mannsterkt frem da grunnsteinen til nye Bøler kirke skulle nedlegges søndag 26. september 2010.

AV AMUND KVEIM

Det var en stor dag for sokneprest Dag Auli da fungerende biskop Dag Olav Hauge ledet prosesjonen inn til gudstjeneste. Denne ble holdt under nesten åpen himmel i reisverket som skal bli den nye kirken. Bøler og Nøkle vann musikkorps, samt koret Parenti Vocalis, bidro til å gjøre dagen minneverdig for de rundt fire hundre fremmøtte Bølerboerne.

Selve grunnsteinen er i sølv og inneholder gjenstander fra nåtiden som for eksempel menighetsblad, salmebok og mynter. Det spesielle med denne ”grunnsteinen” er at den skal forbli synlig under en glassplate i kirkens inngangsparti.

Den lave profilen, de brunbeisete veggene og det grå taket på den gamle Bølerkirken gled pent inn i landskapsbildet sett fra Østensjøvannet. Den nye kirken er langt mer dominerende og har motsatt effekt; men fra kirken og kirketomten vil man selvfølgelig få et flott utsyn. Dessverre er de grønne åsryggene som omgir vannet er med dette blitt enda et hakk mer redusert.

Fremdeles fremstår hele området som en stor byggeplass med brakker, kran, stillaser og materialer, men vi begynner nå å ane konturene av det endelige byggverk og vi er spent på det endelige resultat når kirketårnet er på plass og stillaser er fjernet.

Gudstjeneste under nesten åpen himmel ved grunnsteinsnedleggelsen.

Bekken på en strekning nedenfor Skøyenputten, omtrent ved markagrensen.

BØLERBEKKENS ÅPNINGSPOTENSIALE

Fra sine kilder i marka renner Bølerbekken ut i Østensjøvannet. Mesteparten av veien i byggesonen ligger den i rør. Før sommeren arrangerte Østensjøvannets Venner en medlemstur langs traséen der vi også var innom mange kulturminner i området. Nå er det på tide å få fortgang med prosjektet å få bekken opp i dagen.

AV AMUND KVEIM

Et forsvunnet bekkeløp

Bølerbekken er en av Østensjøvannets viktigste tilførselbekker. Den har sine kilder i Østmarka og fanger opp alt vann bl.a. fra Ulsrudvann og Skøyenputten. Vassdraget starter i noen myrdrag øst for Trasop og på veien sørover kommer det tilførselbekker bl.a. fra Skøyenputten, Ulsrudvann, den nå gjenfylte Bølerputten (Haraløkka idrettsanlegg), og en bekk som tidligere kom ned Bølerlia. Fra markagrensen nordøst for rundkjøringen ved Østmarkveien og sørover til Bøler kirke ligger bekken i rør. Herfra renner bekken fritt utfor lia, passerer Eterveien, og stuper ut i Bølerfossen før den renner rolig over sletten ut mot Østensjøvannet.

Bekkevannet var i gamle dager verdifullt og ble utnyttet til kvern i Beverlia og ved Bølerfossen, og en demning så langt inne som ved Skøyenputten var med på å regulere vannføringen til Bryns mølle helt nede ved Mølledammen. På den flate strekningen

langs Ytre Ringvei der bekken nå går i rør var det trolig myrdrag i gammel tid. Det var neppe uten grunn at husmannsplassen Myrvold under Østensjø (nå mellom Ulsrud VGS og Bøler skole) fikk sitt navn. Etter hvert som boligbyggingen tok til på Bøler kom kravene om at denne fæle bekken, som man den gang ikke anså hadde noen naturlig plass i bybildet, måtte legges i rør. Og slik ble det dessverre; her som så mange andre steder i Oslo.

Åpne bekker - en nødvendighet for Østensjøvannet

I dag vet vi heldigvis bedre. Åpne rene bekker, fortrinnsvis i grøntkorridorer, er en verdifull del av landskapsbildet også i et urbant miljø. Videre er åpne bekker den beste og naturligste måten å sikre vannkvaliteten. Bekkevannet har god tilgang til luft og jord noe som bidrar til selvrensing. Vann fordrøyes i terrenget og bruker lenger tid før det når Østensjøvannet, noe som har den fordel at man unngår erosjon når store konsentrerte vannmengder

ved kraftig nedbør renner raskt gjennom rette rør mot utløpet. Dessuten vil man raskere kunne oppdage og reagere på eventuelle akutte forurensninger.

Store muligheter - store utfordringer

Hvilke muligheter har vi nå til å få Bølerbekken tilbake? Langs store deler av Ytre Ringvei (General Ruges vei) er det fremdeles grøntdrag. Fra Adventistkirken og sørover i grøntområdet forbi Ulsrud T-banestasjon kan vi fortsatt se deler av det gamle, nå bortimot tørrlagte, bekkedraget. Videre forbi skolene mot Bøler senter er det også et bredt grøntområde der bekken gjerne kunne fått et nytt leie. Fra T-banestasjonen og forbi Bøler kirke ligger også forholdene godt til rette. I tilknytning til en åpen Bølerbekk langs Ytre Ringvei kan vi også se for oss åpning av den gamle bekken som kom ned fra Bølerputten der gangveien ned fra Haraløkka nå kommer ned mellom skolene.

Utfordringene er imidlertid store. Siden bekken ble lagt i rør har det skjedd mye med infrastrukturen i området. Veier og T-bane,

samt utallige rørledninger og kabler krysser den aktuelle traséen. Dette betyr at åpningen bare kan gjennomføres på delstrekninger. Like problematisk kan det være at fallhøyden fra Østmarkveien til krysset ved Bøler senter er svært liten.

La oss starte arbeidet nå!

En skisse til bekkåpning ligger allerede i det reviderte forslag til Grøntplan for Oslo. Her beskrives traséen og mulighetene drøftes. Dette må det bygges videre på slik at den aktuelle traséen kan endelig fastsettes, og det bestemmes hvilket høydenivå bekkeliet bør ligge på langs de aktuelle strekningene. Videre må enhver anledning fremover benyttes når det foretas endringer i eksisterende infrastruktur slik at det legges til rette for en fremtidig åpning. Selve åpningen vil være et dyrt og arbeidskrevende prosjekt som det vil ta tid å realisere. Det viktige er imidlertid at man vedtar dette som et mål og at man disponerer deretter. Første steg vil være å sørge for at utformingen av bekketraséen forbi den nye Bøler kirke tilpasses denne løsningen.

Bølerbekken ligger lukket mellom Bøler kirke og Bøler T-banestasjon. Skissert ved blå stiplede linje. Gjengitt etter avtale med Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Fra Grøntplan, vedlegg 6.

Bølerbekken ligger delvis åpen, delvis lukket langs Ytre ringvei mellom Ulsrud videregående skole og Østmarka skole. Skissert ved blå stiplede linje. Gjengitt etter avtale med Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Fra Grøntplan, vedlegg 6.

En typisk situasjon. Syklisten på fortauet vil velge turveien, mens syklisten i sykkelfeltet vil fortsette i samme felt. Valget må tas i rundkjøringen.

SYKKELFELTET I ØSTENSJØVEIEN MINDRE BRUK AV TURVEIEN?

Den offisielle åpning av sykkelfeltet i Østensjøveien mellom Haakon Tveters vei og Eterveien fant sted 21. september etter en lang periode med anleggsarbeider. Det var BU-leder Arnfinn Aabø som fikk æren av å klippe snoren. Fremkommeligheten vil ikke minst ha betydning for syklister til og fra jobb. I tillegg er det et mål om at sykling kan bli et alternativt transportmiddel for flere. Syklister på hyggetur rundt Østensjøvannet vil trolig fortsatt benytte turveien.

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Da fjernvarmerøret til Hafslund endelig kom på plass startet Samferdselsetaten arbeider med utvidelse av veibanen, legging av kantstein og etablering av fortau. Dagen etter åpningen begynte imidlertid reklamasjonsarbeider med justering av kantstein, en jobb som pågikk i mesteparten av oktober. Det er derfor hittil vanskelig å få et entydig svar på om sykkelfeltet har oppfylt sin målsetting om bl.a. å avlaste turveien langs vannet.

Noen observasjoner og betraktninger kan vi imidlertid allerede nå ta til etterretning.

Uhøytidelig observasjon

Tirsdag 14. oktober gjorde vi et forsøk på å registrere hvilken trase syklister valgte å følge. Dagen hadde pent høstvær, temperatur ca. 7-8 grader C, med andre ord en god dag for syklister. I løpet av

ca. 25 minutter mellom kl. 15 og 16 kom 14 syklister nordfra. Av disse valgte 10 syklister (ca. 70 %) turveien i sørlig retning. De resterende 4 (ca. 30 %) fortsatte i det oppmerkede sykkelfeltet. Alle var trolig syklister på vei hjem fra jobben, fornuftig kledd og i god fart. Veiarbeider var i gang og skapte et uryddig trafikkbilde i Østensjøveien. Ingen av syklistene som valgte turveien fortsatte til fortauet opphørte for der å svinge inn på turveien. På dette stedet er det fotgjengerfelt med nedfelt kantstein.

Torsdag 21. oktober gjorde vi omtrent samme type telling mellom kl. 15 og 16. Været var overskyet og temperaturen 2-4 grader C., altså litt surt høstvær. Totalt 22 syklister var på vei sør-øst. Av disse var det 13 (ca. 60 %) som fulgte sykkeltraseen og 9 (40 %) som valgte turveien. Alle som fulgte turveien svingte inn fra fortauet ved første mulighet.

Asfaltering ved rundkjøringen Østensjøveien/Haakon Tveters vei.

BU-leder Arnfinn Aabø foretok den offisielle markeringen ved åpningen av det nye sykkelfeltet på Østensjøveien 21.9.2010. Foto: Samferdssetaten.

Ferdigdatoen har stadig vært skjøvet ut i tid. I desember 2009 ble april 2010 opplyst, siste skiltopplysning var 15. august, men åpning fant sted først 21. september.

Den endelige avgjørelsen om å velge turveien ser ut til å bli tatt i rundkjøringen Haakon Tveters vei/Østensjøveien. I selve rundkjøringen er det ingen merking av sykkelfelt og det oppstår gjerne litt uklarhet mellom biler og syklist. Til en viss grad presses enkelte syklist ut av rundkjøringen og "flykter" til nærmeste bilfrie sone, nemlig fortauet. Fotgjengerovergangen med nedsunken kantstein gjør passering enkelt. De som velger å kjøre opp på fortauet kjører alle videre på turveien og tar av ved første mulighet. Ingen venter til fortauet opphører for så å svinge inn på turveien, også der med fotgjengerfelt og nedsenket kantstein. De som velger sykkelfeltet fortsetter videre på samme trase. Ett unntak ble observert. Da stoppet syklisten og tok sykkel opp på fortauet og fortsatte videre på turveien. Vi observerte ingen syklist på fortauet som ville ned på sykkelfeltet.

Men de fleste som velger turveien har trolig gjort sitt valg før de kommer til rundkjøringen og er altså bevisst på at de svinger inn på fortauet og dermed turveien. ▶▶

I regnvær og med veiarbeid var det ikke lett for syklister i Østensjøveien.

Syklister i nordgående retning var langt færre. Fire kom på turveien, kun to i sykkelfeltet. Pga sperringer ifm omlegging av kantstein og asfaltering rundt kummer valgte de sistnevnte vekselvis sykkelfelt, veibane og fortau. Altså sterkt påvirket av omstendighetene.

Raskest å sykle Østensjøveien

Vi tar også en prat med en som for det meste bruker sykkel når han skal forflytte seg innen Østensjø-området. Han er ikke i tvil

– Å sykle i Østensjøveien er raskest. Man kan holde større fart enn på turveien. Sørøver er tyngre enn nordover på grunn av bakken opp til Østensjø gård. Turveien er trolig litt lenger, i dårlig vær mer sølete og helt uakseptabel vinterstid.

Vi minner om at det nå også er arbeider i gang med kantstein ved Almedalen og like nord for krysset til Eterveien. Det er hindringer, men neppe avgjørende for valg av trase, mente vår kontakt.

Etter hans mening er Østensjøveien blitt fin med godt sykkelfelt og vil bli valgt som trase i begge retninger.

Flere forhold avgjør valg av trase

Vi har også snakket med en som daglig bruker sykkelfeltet på vei fra sentrum til området ved Munkerud gård på Nordstrand. Altså for en som bruker sykkelfeltet som transportetappe, en kategori tellingene hadde som primærgruppe å observere. -Ingen tvil, valget er sykkelfeltet, får vi som svar. Før sykkelfeltet kom på plass ble turveien benyttet noen ganger. Det er særlig for å unngå fotgjengere når en kommer i stor fart som er begrunnelsen for valget. Bakken opp til Østensjø gård er tung og det er nok de som velger den jevne og mindre anstrengende turveien, mener vår sykklist. Formen til den enkelte kan nok i noen grad derfor avgjøre valg av trase. Veiarbeidene har egentlig ikke vært spesielt problematiske. Det er uaktuelt å stoppe, da mistes rytmen, sykkelen må løftes over kantsteinen og opp på fortauet, for deretter å kjøre videre på turveien. Men om morgenen er det enklere å sykle Ekebergveien til sentrum.

Hvilken konklusjon?

Hvilken konklusjon skal vi trekke av de to tellingene og de to meningsyttringene? Felles for den kategori syklister vi her diskuterer er at det gjelder å komme raskt fram. Det er vel ingen grunn til å tvile på at sykkelfeltet er en klar forbedring av fremkommeligheten og dermed hastigheten. Men vi sitter igjen med det inntrykk at valg av trase er avhengig av været, formen, kjøreretningen og trafikforholdene. Det er mye som tyder på at sykklistene på forhånd har bestemt seg for trase, og at rundkjøringen ligger til rette for "sporskifte". Har man kommet opp på fortauet er den eneste naturlige fortsettelse turveien.

Det vil i høst neppe være mulig å si noe mer bestemt om i hvilken grad sykkelfeltet vil avlaste turveien. Om vinteren er sykkelfeltet i Østensjøveien det eneste fornuftige alternativ, uansett. Sikrere, bedre og raskere.

FAKTA OM ARBEIDENE I ØSTENSJØVEIEN

- Samferdselsetaten har bygget sykkelfelt på begge sider av Østensjøveien på strekningen mellom Haakon Tveters vei og Eterveien. Strekningen er en del av hovedsykkelveinet i Oslo og sykkelfelt er opparbeidet på tilstøtende deler av Østensjøveien.
- Hensikten med tiltaket er å legge til rette for økt trafiksikkerhet og bedre framkommelighet for syklister slik at sykling kan bli et alternativt transportmiddel for flere.
- For å få plass til sykkelfelt med bredde 1,5 meter i begge retninger langs hele strekningen er det gjort breddeutvidelse på vestsiden i sammenheng med Hafslund sin jobb med å sette ned fjernvarmeledning. Kantsteinslinje er satt og det er bygget nytt fortau. På østsiden er kantsteinslinja revet og resatt i henhold til nye høyder og linjeføring. Nye dreneringsløsninger er også utført.
- Reasfaltering og oppmerking har også vært en del av dette prosjektet.

Kilde: Samferdselsetatens hjemmeside

OVER ØSTENSJØBEKKEN PÅ “BARNAS BRO”

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Fra 9. til 13. august jobbet 50 barn i alderen åtte til tolv år med forskjellige byggeaktiviteter med tilhold på Østensjø skole i regi av entreprenørselskapet NCC. Om lag halvparten av barna var elever ved skolen, mens den resterende del var barn av ansatte i NCC. For Østensjøvannets del ble det bygget en flott bro over Østensjøbekken, omtrent der Granhekkveien slutter. Broen ble åpnet fredag 13. august ved at byrådsleder Stian Berger Røsland

Nicolai og Tobias snekret benker på byggetomten på Oppsal. Denne skal settes ut ved Østensjøvannet. De andre benkene skal til Oppsalhjemmet, Oppsal Park (Haakon Tveters vei 65) og Østensjø skole.

overtok broen fra NCC på vegne av Oslo kommune. Østensjøvannets Venner takket for den fine broen som fikk navnet “Barnas Bro”. Broen er bygd av malmfuru fra Røros og profesjonelt utført under ledelse av erfarne NCC-tømrere. I tillegg snekret barna fem benker, hvorav en skal settes ut et sted ved Østensjøvannet. Benkene er designet av en av elevene ved Østensjø skole. Barna fikk også guidet vandring rundt Vadedammen.

Byrådsleder Stian Berger Røsland sammen med to elever går over Barnas Bro og kan erklære den for åpnet.

BYDELSDAGEN 6. JUNI 2010

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Bydelsdagen 2010 var et arrangement med sol og sommer. Østensjø kunstforenings stand med staffeli for unge kunstnere trakk mye av oppmerksomheten. Vi gjengir her et bilde av to kunstnere som har latt seg inspirere av Østensjøvannet.

CATHRINES
HJØRNE

OLAV NYGARD – DIKTER OG MYSTIKER

Denne forfatteren bodde fast i Østensjø bydel – riktignok en kort tid. Vi må konstatere at han er en nokså ukjent forfatter. Men han har bodd i området ved Hellerudveien/Østmarkveien, og har fått en vei oppkalt etter seg, og et sitat fra hans siste diktsamling står på gavlveggen der veien begynner:

AV CATHRINE SENJE

På en gavlvegg i Ulsrud Borettslag finner vi Nygaard-sitatet «No kvil deg fot. No hev du vinne fram.», fra diktsamlingen *Ved vebande* i 1923, skrevet da han bodde i Beverlia.

Men det er ikke mange som har lest Olav Nygards dikt. Han døde i 1924 etter flere års sykdom, bare 40 år gammel. Han ga ut fire diktsamlinger som er nesten glemt. Det var kanskje fordi han skrev på nynorsk og brukte vanskelige og dunkle ord. Det meste av hans liv var en kamp mot sykdommen tuberkulose og en forvilet fattigdom.

Fra Krossen i Modalen (Nord-Hordaland)

Han ble født i 1884 på den vesle fjellgården Krossen i Modalen. Det var ikke vei dit den gang. De var ti søsken, og han var nest yngst. Faren, Simon Krossen, må ha vært en merkelig mann. Det ble sagt at han hadde skjulte evner og kunne spå. Han var også kjent som rimsmed og reglesmed.

Alt tyder på at Olav hadde et nært forhold til faren, og gutten skrev opp ord og uttrykk som faren brukte - og samlet på dem. Olav lærte seg tidlig å spille fele, tenkte en tid på å bli spillemann, og laget selv et par feler.

Begynte å skrive da han var syv år

Da han var 7 år, begynte han å skrive viser og vers. Det var nok mest rim-øvelser, men han ble snart fast bestemt på å bli dikter. Hans søster Anna har fortalt:

”Da han var liten gutt var det vers han skulde skriva, og vers skreiv han um alle ting”.

Anna gjengir også en opplevelse fra en jonsok-kveld da han ble bedt om å spille til dans. Det kunne han ikke. Det var et dikt han måtte skrive, ellers ville han bli syk. Da var han 17 år. Fast bestemt på å bli dikter, men ikke særlig opptatt av å bli kjent og berømt.

Syner og visjoner

Han har selv fortalt om sine syner og visjoner i barndommen og ungdommen:

”Desse synene vart min livsmerg frametter, som eg beint levde paa, det knytte seg i hop med natursyner naar eg var burti marka, og det vov seg i hop til eit vedunderleg draumeland som eg bygde trottig paa like til lestraalderen”.

“Eg miste vesle gjenta”

Han bodde hjemme på Krossen til 1903. Vinteren 1904 – 05 var han på Møre Folkehøgskole i Ørsta. To år senere var han igjen på denne folkehøgskolen, og forlovet seg med Petra Krøvel. Hun ble dødssyk kort etter og døde bare 19 år gammel. Og Olav skrev:

*Eg miste vesle gjenta
No søv ho djupt i jord
Maanen svartna og soli slokna
daa ho or heimen for.*

Siste vers:

*Eg lyt no tala og tegja
og taka det alt med ro
Naar tolv eller femtan vintrar er lidne
vil gras paa gravi mi gro.*

Dette er nesten som en spådom. Olav Nygard døde omtrent 15 år etter - i 1924.

Bodde hos Hulda og Arne Garborg

Olav Krossen ble nå Olav Nygard. Trygve Greiff skriver: ”Han

brøt seg løs fra *fedralagnaden* og formet sin egen skjebne. Han fant sin egen vei og sin egen stemme.”

En junikveld i 1909 brente han alle sine manuskripter. Året før hadde han sendt et versdrama til Arne Garborg og håpet at han kunne få et lite rom på teatret, for å sette seg inn i ”spelhøve og spelkrav.” Men det fikk han jo ikke. En periode bodde han hos Garborgs på Labråten i Asker.

Da Hulda Garborg stiftet *Det norske spellaget* og dro på turne var Olav med og hadde noen roller, blant annet i Ivar Aasens stykke *Ervingen*.

Gift med Rakel Tvedt

I 1912 giftet han seg med Rakel Tvedt. De prøvde å klare seg, på flere små gårder – i Eksingedal, Horveid og Vik. De forsøkte seg med hønseri, og Olav laget river som han solgte for tre kroner stykket.

I 1913 fikk han tuberkulose og ble innlagt først på Lungegården sykehus og så på Luster sanatorium i Sogn.

Diktsamlinger og sykdom

Samme år kom hans første diktsamling, *Flodmaal*: ”Det vart no so at eg fekk prenta nokre dikt i haust, ja. Med denne vesle boka kunde fyrste kneiken vore vunnen, um ho var noko tess daa.”

I 1914 ble han utskrevet fra sanatoriet, og det ble en ny kamp for tilværelsen, som gjorde at han nesten ikke fikk mulighet for å skrive. Han fikk et par stipendier, men det var ikke nok. Samme år kom samling nr.2 – *Runemaal*. Hans tredje samling *Kvæde* fra 1915 er hans svakeste, mener Trygve Greiff.

I 1916 fikk paret en sønn som fikk navnet Sigurd. Alt tyder på at den lille familien hadde det vanskelig.

Rakel Mathilde Nygard (1889-1979) og sønnen Sigurd (1916-1935) som døde av tuberkulose 19 år gammel. Bilde gjengitt etter tillatelse av Erling Læg Reid.

Det skulle gå hele åtte år før Olav Nygard ga ut sin fjerde diktsamling *Ved vebande* i 1923. (Vebande stammer fra det norrøne ordet *vebond* som betyr innhegning ”ved det hellige”.)

I 1919 ble han igjen lagt inn på sanatorium. Det kan se ut som han fikk det bedre. Kanskje det var en lettelse å bli tatt vare på? Slippe å tenke på slit og strev og pengesorger?

Samme år var det skifte på Krossen, og han kom aldri tilbake til barndomshjemmet.

OLAV NYGARDS KANSKJE MEST KJENTE DIKT, «NO REISER KVELDEN SEG» FRA 1923:

*No reiser kvelden seg i vesterbrun,
han trør på lette føter gjennom tun
og skuggeveven fjell-imillom hengjer.
Det gjeng ei kviskring gjennom kjørr og lyng,
og talatrasten skifter ljod og syng
med avdagsskjelven under sine strengjer.
Men dagen tek sin gangar fast i taum
tek ferdakåpa på med fullrend saum
og bort frå blåne etter blåne skundar.
Det gular gjennom svale dal og lid,
der skuggen ventar natta, brura si
og ør i sine elskhugsdraumar blundar.*

Penger av Arne Garborg til å bygge hytte i Beverlia

I 1922 fikk han en beskjeden sum av Garborg og kjøpte en liten hytte i nærheten av plassen Beverlia. Det var en enkel plankehytte som han satte i stand og flyttet inn i. Han lå til sengs det siste året i sitt liv, og var forberedt på døden. Han var for svak til å skrive, men dikterte sine dikt, og fikk gitt ut samlingen *Ved vebande* like før han døde.

Hulda Garborg forteller om sitt siste møte med Olav Nygard, etter at Garborg var død:

*”Eg såg han siste gongen då dagane hans var talte.
Han skulle døy, det visste vi alle. Men best visste han det sjølv.
Veker var gått sidan eg såg han sist og handi hans var so liti vorte.
Garborgs død og bålferd låg i millom sist og no.”
”Kom du lell, kviskra han, ” du som hev havt so mykje...”*

Tuberkulose og død

Olav Nygard døde i 1924 av tuberkulose. Rakel og sønnen ble boende i hytta i flere år. Rakel sydde og vasket for å tjene til livets opphold for dem. Sigurd gikk på Østensjø skole. Men også han ble rammet av tuberkulosen og døde da han var 19 år – i 1935. Rakel flyttet fra hytta da hun ble alene og fortsatte med å vaske og koke for folk.

Rakel Nygard – en vever dame

– og sønnen Sigurd gikk på Østensjø skole

I tidsskriftet *Dag og Tid* 3.09. 2010 fant jeg en ”livshistorie” i Erling Læg Reid's serie om mennesker han har møtt. Jeg gjengir historien – etter å ha snakket med Erling Læg Reid og spurt om lov. ▶▶

Han forteller at han satt på kontoret i Noregs Boklag da en liten vever dame kom inn for å vaske. Det var Rakel Nygard, 70 år gammel. Hun fortalte at Olav Nygard mente at han ikke ville bli forstått før 50 år etter sin død.

I 1974 oppsøkte Lægreid henne. Hun var da 85 år - "men like lett i kroppen", skriver Lægreid. Hun fortalte hvordan de hadde det i den fattigslige hytta. Hulda Garborg var den siste som besøkte ham. Og Rakel måtte låne penger av Hulda både mens Olav levde og etterpå. Men hun kunne fortelle at hun hadde betalt alt tilbake ved å koke og vaske.

Rakel Nygard ble 90 år. Hun var nok en usedvanlig kvinne.

Lægreids artikkel har med et fotografi av Rakel og sønnen Sigurd, som jeg har fått lov til å bruke.

Verslinjen på gavlen i Olav Nygards vei er hentet fra den siste samlingen. Her finner vi en "rolig lykksalighet", skriver Trygve Greiff i sin bok *Dikter og mystiker*:

*No kvil deg fot; no har du vunne fram;
Her søv mitt fjell i varme sumarlindar.
Det kjennespake hjarta skifter ham
i andardraget ifraa fjell og tindar;
det finn kje fleire berg og bægjerindar,
og kjensla raar so rein og undersam.*

På Mo i Modalen står denne minnestøtte av dikteren Olav Nygard, med relieff av Ståle Kyllingstad.

Oppnådde ingen anerkjennelse mens han levde

Olav Nygards hovedmotiver er kjærlighet, død, samhørighet med alt levende, drømmer og visjoner. Han oppnådde ingen anerkjennelse mens han levde, og det tok mer enn 30 år før han fikk plass i norsk litteraturhistorie.

I 1958 kom *Dikt i utval* ved J.A. Dale, og året etter Trygve Greiffs bok med kloke analyser av mange dikt. Greiff undrer seg over at Olav Nygards lyrikk er blitt oversatt så lenge. Det kan ikke være fordi han er dårlig dikter. Men ingen har funnet på å vurdere ham kunstnerisk. "Vurdering av norsk litteratur overlates til "tiden" og "tilfeldighetene", skriver Greiff strengt. Det finnes mange skatter som ikke er oppdaget.

Greiff kommer også inn på Nygards språkform og mener

lesernes holdning til ham er blitt avhengig av deres standpunkt i språkstriden: "Jeg orker ikke å lese nynorsk!"

Med andre ord: Riksmålsfolks likegyldighet og nynorskfolks fanatisme.

Men Olav Nygard var ikke særlig opptatt av å bli populær. For ham var det viktigste å skrive - han *måtte* skrive.

Hvor i Beverlia lå hytta til Olav Nygard?

Den vesle hytta ved Beverlia er for lengst borte. Mest sannsynlig har den ligget der Østmarkveien sluttet, omtrent ved rundkjøringen. Da Hulda Garborg skulle på besøk til Nygards hytte tok hun trolig bussen til "Nordbykafeen" i Østensjøveien (i dag nr. 148), kom seg opp på Oppsal, og gikk Østmarkveien frem til der rundkjøringen er i dag. Hytta kan da ha ligget i dette området, kanskje litt opp langs Hellerudveien.

Tenk på Olav Nygard når du går på veien som har fått hans navn. Og les gjerne diktene hans. Lån den vakre billedboka om ham på biblioteket.

Plassen Beverlia slik den trolig har sett ut på Olav Nygards tid.
Foto: Cathrine Senje mai 1983.

I et takkebrev til Nygard karakteriserer Arne Garborg hans siste bok (*Ved vebande* 1923, skrevet i Beverlia) slik: «*Det er eit herlegt lite arbeid, høyrer til det beste og er, trur eg, det finaste, me hev av lyrikk på norsk*».

KILDER

- Store Norske leksikon, omtale.
- Webportalen Wikipedia.
- Andersen, Per Thomas: Norsk litteraturhistorie. Universitetsforlaget 2001.
- Greiff, Trygve: Olav Nygard. Dikter og mystiker. Gyldendal 1959.
- Bøler er stedet, Kai Ekanger i Kulturbyen Bøler, side 111, Bydel Bøler 2000.
- Månen sover på silkepute.
- Billedbok av Marianne, Anette og bestemor Kari Ødegård.
- Kunstformidling for barn. Norsk diktning. Lyrikk. Mira, 1433 Vinterbro.
- Tidsskriftet Dag og Tid, 3.09. 2010

OPPRENSKNING - STØRRE VANNFØRING I ØSTENSJØBEKKEN

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Etter at Østensjøbekken fikk større vannføring sommeren 2009 var det påkrevet også å rense opp for kvist, siv, gress og noe skrot som bremsset vannløpet. Det er lite fall der bekken renner langs stien frem til Grannhekkveien, slik at det skal lite til før det dannes bakevjer og små dammer. Pensjonistgruppa i Østensjøvannets Venner gjorde derfor 7. juni kort prosess og rensket bekken for greiner, gress og stokker slik at vanngjennomstrømningen ble betydelig bedre. Nå var det ikke bare gress og greiner som ble

Hal i og dra! Fra venstre Per Tokle, Bjørn-A Christensson og Bjørn Stensrud. Bak Finn Tschudi.

plukket opp, men også en del søppel i form av tekstiler, fottøy og bæresker som hadde satt seg fast i bekkeløpet. Seks deltakere holdt på i fire timer.

Vi må ikke glemme naboene til bekken i Granhekkveien. De gjorde stor innsats lenger nord med å fjerne siv og gress slik at bekken fikk bedre fart hele veien.

Spredenettet med fjernvarmerør føres inn til Østensjø skole.

FJERNVARMERØRET - SPREDENETTET TIL ØSTENSJØ SKOLE

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

I sommer ble det gravd i skolegården til Østensjø skole. Det er ett av de offentlige bygg som nå kan skifte ut sin oljefyr med vannbåren varme. Etter skoleferien merket elevene knapt noe til gravingen fordi det over rørene ble rullet ut ny gressplen. Men i Haakon Tveters vei og Låveveien var både sommer og høst preget av gravingen. Mye av gravearbeidet skyldes at man måtte bygge en egen pumpestasjon i Telenor-bygningen i Låveveien. Pumpestasjonen er nødvendig for å øke trykket på vannet som skal opp til Oppsal. Her skal bl.a. Oppsal skole kobles på vannsystemet. Sveisearbeidene ved pumpestasjonen ble ferdig i slutten av oktober.

Lindealleen i Skøyenparken fikk store skader. Mange trær brakk og hang fast i nabotreet.

SOMMERSTORMEN

Aldri har det vært sett større skader på trær i Østensjøområdet enn det som inntraff under stormen natt til 13. juli 2010. Verst gikk det ut over lindealleen i Skøyenparken. Rundt Østensjøvannet falt det også flere trær, spesielt i nordenden. Langs turveien var det brekk og mye måtte ryddes før veien ble fremkommelig.

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Tydeligvis var det høydedraget fra Østensjø skole og nordover mot Nordre Skøyen som fikk de største ødeleggelsene. På hjørnet av Promenaden /Peder Aas vei vellet et grantre, knuste et gjerde og hekket seg opp i luftledningene. En kabelstolpe var brukket tvert av og ledningene filtret sammen. Strøm, telefon og data ble slått ut. Kabelbokser og veilyarmatur hang og slang. I Dalbakkveien og Låveveien var det i de første morgentimene nesten ufremkommelig etter grein- og trebrekk.

Alleen opp til hovedgården ble straks avsperrert med røde bånd.

Mange trær var brukket og hang fast i nabotreet. Nord for hovedgården var flere furu- og lerketrær rotveltet. De lå stort sett i nord-syd retning. Rundt gravhaugen lå trærne innfiltret og splintret. Huset til Friluftsetatens trepleiegruppe hadde skader på taket. Trepleiegruppen ryddet i flere uker og området var merket som livsfarlig å bevege seg i av frykt for at greiner skulle falle ned.

Ole Brum våknet

Sør for hovedgården var det gamle pæretreet knekt en meter over bakken. Treet var hult og hva kom ut av treet? En teddybjørn

En teddybjørn – noen mente det var Ole Brum - lå på ryggen og sov sin søteste søvn. Hva hadde skjedd? Trolig har noen barn enten mistet eller gjemt sin teddybjørn i pæretreet som nå var spjæret i to. Eller kom den med vinden?

I skolegården på Østensjø skole brakk et bjerketre.

I nordenden av Østensjøvannet var flere trær rotveltet.

– noen mente det var Ole Brum - som lå på ryggen og sov sin søteste søvn. Hva hadde skjedd? Trolig hadde noen barn gjemt sin teddybjørn i det hule pæretreet og ikke fått den opp igjen. Enten den var gjenglemt eller falt ned i hulrommet er ikke godt å si, men nå lå bjørnen pent og rolig på den ene delen av treet som var spjæret langsetter. Eller hadde teddybjørnen kommet med vinden? Verken barnehagen eller naboer kunne huske at noen hadde mistet teddybjørnen.

De nyplantede lindetrærne i syd fikk raskt førstehjelp av to fra trepleiegruppen. Trærne var veltet, men ble rettet opp igjen og surret forsvarlig til støttetolpene. De som tok seg av trærne

mente at det var to tornadoer som hadde kommet inn over området, en på hver side av hovedgården som tilsynelatende ikke hadde noen bygningsskader.

Ved Bøler gikk det hardt ut over noen bygninger, hardt skadet av trær som veltet. Også turveien mot Nøkle vann fikk medfart av tre- og greinbrekk.

Trærne på Østensjø og Abildsø gård unngikk stormens herjinger. Det var med andre ord små marginer fra nærmest total kollaps til uberørte områder. Noen trær i nordenden av Østensjøvannet var rotveltet. Det er lett å se nå når bladene har falt av.

John Collett (1758-1810), portrettbyste, Ullevål hovedgård ved oppkjørselen til Sognsveien. Avduket i anledning 150-årsjubileet til Akers Sogneselskap i 1957. Kunstner Arne Durban. Foto: Leif-Dan Birkemoe. Foto av skjoldet til Akers Sogneselskap (innfeldt): Alex Frank.

AKERS SOGNESELSKAP

- KORT HISTORIKK OG VIKTIGE STØTTESPILLERE FRA ØSTENSJØOMRÅDET.

Akers Sogneselskap ble stiftet 4. juni 1807 av John Collett på Ullevål gård. Selskapet, som fremdeles lever i beste velgående, kan smykke seg med at det er det eldste eksisterende opplysningselskap i landet.

TEKST RAGNHILD MAGNUSSEN

Naturlig nok er formålsparagrafen i dag noe endret siden den gangen i 1807. Da het det i Sogneselskapets formålsparagraf som ble vedtatt 1. oktober 1807:

”Selskabets Formaal er : efter Ævne at medvirke til Aggers Sogns Vel, saavel i sædelige som i oeconomisk Henseende.”

Nå kan foreningen mer karakteriseres som et hyggelig møtested for Aker-entusiaster som liker å ta vare på Akertradisjoner. Man

kan sitere et tidligere medlem som sa at: ”Mer enn en gang har de festlige sammenkomster reddet Selskapet fra undergangen”.

John Collett – stifter av Akers Sogneselskap

John Collett var en av Norges rikeste menn på den tiden. Han eide og drev et stort handelshus, hadde en stor bygård i Christiania og eide bl.a. Ullevål gård som han etter hvert hadde utviklet til et mønsterbruk. Han hadde oppholdt seg en rekke år i England. Der hadde han sett hva rasjonell landhusholdning kunne føre

til. Disse ideer om forbedring av både åkerbruk og fedrift brakte han med seg tilbake til Norge. Vi er midt i opplysningstiden med dens strømninger og idealer, og nye tanker om økonomi gjør seg gjeldende over hele Europa. Collett så at bøndene i Aker drev sine gårder etter gamle nedarvete skikker. Full av virkekrang som han alltid var, så han at her måtte noe gjøres, her trengtes utvikling!

Så innkalte han herrer fra sin nærmeste omgangskrets og en rekke større eiendomsbesittere i Aker til stiftelsesmøtet på Ullevål gård 4. juni 1807. Av fremmøtte kan vi nevne Kaptein Diderik Hegerman Brochmann f. 1756, fra Abildsø gård. Det ble raskt satt ned kommisjoner som arbeidet for utvikling innen jorddyrking, husflid og fabrikkdrift. Selskapet arrangerte konkurranser og delte ut premier for gode resultater innen bl.a. pløying, kornproduksjon, potetdyrking og fedrift. Kaptein Brochmann ble straks valgt inn som medlem i "Agerdyrkings kommissionen" for perioden 1807 – 11.

Akerdrakten – Karoline Kveim ved Ulsrud gård. Foto: Paul Fekjær.

Akerdrakten

Selskapet var selvfølgelig en ren "herreforening", men det ble også arrangert konkurranser for kvinner innen sysler som spinning og veving. Hvem kunne veve størst mengder av de fineste stoffene i ull og lin? På Folkemuseet i Oslo oppbevares en protokoll med

stoffprøver fra en konkurranse i 1810. Her finner vi stoffprøver i verkenstoff vevet av mange Akerkvinner, bl. a. av konen Birthe Cathrine Jacobsdatter fra Ulsrud gård, konen Oline Nilsdatter fra Furuseth, konen Malene Pedersen fra Nes gård i Maridalen, fru Kaptein Nes fra Vøienvollen, fru Martine Collett fra Ullevål og konen Mari Mortensdatter fra Nedre Ulleren. Våren 1997 presenterte Anette Solberg Andresen og Tone Tollefsen en ny "folkedrakt", en Akerdrakt. Dette er en empiredrakt som disse to har utviklet ut fra stoffprøvene i prøveprotokollen. Slik har nå dagens Akerkvinner fått sin egen drakt med røtter fra det gamle Aker Herred, og i vårt distrikt har vi fått en lokal variant ved å kunne velge stoff kopiert etter stoffprøvene til Birthe Cathrine Jacobsdatter fra Ulsrud. I mai 1999 presenterte de to damene også en mansdrakt med røtter i Aker.

Biblioteket med 3 000 bind

Allerede fra starten i 1807 ble det opprettet et bibliotek for Akerbøndene. Boksamlingen er senere utvidet og eksisterer fremdeles. Den inneholder i dag ca. 3 000 bind. Knut Ellingsen fra Lille Langerud-området ble valgt inn i direksjonen i 2003 og er nå selskapets sekretær. Han har gjort en formidabel innsats ved å registrere hele biblioteket slik at våren 2005 var samlingen ferdig katalogisert. Den er nå tilgjengelig i Oslo byarkiv.

Opplysningsmøter

Det ble arrangert opplysningsmøter med foredrag og demonstrasjoner, og diskusjonene kunne være meget intense. John Collet hadde forstått betydningen av et godt måltid som forsonende og samlende element, så alle møtene ble avsluttet med livlig selskapselighet. En del år utga selskapet sitt eget blad: "Den norske Bondevenn".

John Collet, denne tykke, glade og utadvendte levemannen på Ullevål dør allerede i 1810, og Peder Anker på Bogstad overtar formannsklubben etter ham.

Akers Sparebank

Høsten 1810 ble det opprettet et bygdemagasin for å sørge for kornforsyningen, med utlån av såkorn. Det ble også lånt ut settepoteter. Da bygdemagasinet ble oppløst i 1842 ble kapitalen anvendt til å stifte Akers Sparebank. Banken skiftet senere navn til Oslo Sparebank, ABC-banken, Sparebanken NOR, nå heter den DnBNOR.

Da Sogneselskapets direksjon i 1931 tok initiativ til skriving av boken om "Akergårder", kom Akers Sparebank sterkt inn i bildet. Siden Selskapet ikke hadde økonomi til å gjennomføre prosjektet alene, bidro banken generøst med midler. Henning Sollied ble engasjert som forfatter. Boken kom ut i 1947.

Østre Skøien, Abildsø, Bøler og Østensjø gård

En herre fra Østensjøområdet som også utmerker seg med innsats i selskapet er Nicolay Emanuel de Thygesen f. 1772. Han bodde en tid på Østre Skøien, og var viseformann i direksjonen i 1835.

Deretter finner vi Niels Bache Wetlesen f. 1821, i direksjonen. Han var fra Abildsø og bodde fast på gården frem til sin ▶▶

Herrene i haven. Fem av Direksjonens medlemmer i haven på Nordberg gård ved 165-årsjubileet i 1972. Fra venstre Carl. L. Platou, Alf Ophus, Anton Bøhler, Lars Grimelund og Erling Torkildsen. Foto: Akers Sogneselskap.

død i 1863. Han var medbestyrer i Akershus amts Landbrukskole og var viseformann i Akers Sogneselskap 1858-60, deretter formann 1861-63.

I perioden 1868-70 er Haakon Tvetter fra Østensjø gård alminnelig medlem av direksjonen. I 1871-76 har han avansert til viseformann og årene 1877-79 er han formann. I hans tid arbeidet man også bl.a. med å bedre veistandarden i herredet. I 1874 bevirket Selskapet under hans ledelse at det ble bevilget lønn til en landbrukskonsulent under Indredepartementet, og at Landbruksdirektoratet ble opprettet i 1877. Haakon Tvetter overtok driften av Østensjø gård etter at hans far Halvor Tvetter døde i 1875. I folketellingen fra 1900 kaller han seg godseier og holdt til huse i nordre gård om sommeren. Om vinteren bodde han i Skovveien 22 med kone, seks døtre og hushjelp. Hvor lenge dette varte vites ikke. På Østensjø Nordre bodde da gårdsgutten Aksel Andersen i drengestuen, og i søndre gård bodde forpakteren Johan August Johannesen med husbestyrerinne, en innepige, to jordbruksarbeidere og en melkekjører. I bryggerhusbygningen bodde kvegrokker Helmin Hansen med hustru (husgjerning og kreaturstell), to døtre og fem sønner. Tre av barna arbeidet på gården, de andre var mindreårige i år 1900.

100-årsjubileum i 1907

Akers Sogneselskaps 100 – årsjubileum i 1907 ble feiret med stor festivitas på Holmenkollen turisthotell med ca 200 deltagere. Det var en rekke innbudte gjester. Det var kongesang og fedrelandssang etterfulgt av en lang rekke taler. Det var skrevet sanger som priste jubilanten, og sendt hyllningstelegram til kong Haakon. Det var jo bare to år siden unionsoppløsningen. Majesteten kvitterte raskt med de hjerteligste gratulasjoner tilbake. Og for sin store innsats for Akers Sogneselskap ble Haakon Tvetter og 2 andre fortjente medlemmer under middagen utnevnt til æresmedlemmer av selskapet. I løpet av disse 100 årene var det bare utnevnt 14 æresmedlemmer. 8 av disse ble utnevnt i forbindelse med stiftelsen i 1807 uten at de kanskje hadde gjort seg fortjent til noen heder, annet enn å ha betydningsfulle navn.

Damene kommer

Damer ble egentlig ikke innvotert som medlemmer. De fikk bare være med når det var festligheter. Riktignok ble Madame Marthine Collett på Ullevål, enken etter John Collett utnevnt til æresmedlem og dermed damemedlem nr. 1 i 1819. 74 år senere innvoteres

Nordre Østensjø gård. Alle gårdsfoto: Leif-Dan Birkemoe.

Bøler gård.

dame nr. 2, enkefrue E. Woksen. Det går videre 37 år, i 1930 blir dame nr. 3 medlem: frk. Bjørg Frøen. Året etter i 1931 innvoteres frk. Haldis Tveter, en av døtrene til Haakon Tveter på Østensjø gård! Hun er nr. 4., Nr. 5 er en fru Borghild Ellingsen, men hun ble utmeldt året etter uvisst av hvilken grunn. I 1948 innvoteres nr. 6: frk. Liv Ulven. Vi hopper til 1966, da blir damemedlem nr. 7 innvotert. Dette er Randi Bøhler, datter av Anton Bøhler på Bøler gård.

Gutteklubbens tid er over

Årene går, og selskapet skifter etter hvert karakter. Arbeidsoppgavene er overlatt til kommunale instanser. Likestillingstanken har slått igjennom.

I 1968-72 var Anton Bøhler formann i direksjonen. Og Alf Ophus, skolemannen, satt i direksjonen en lang rekke år frem til 1985. Men så er gutteklubbens tid over.

I 1975 blir det innvotert 15 damer, året etter kom det 17 damer til. Akers Sogneselskap går over til mer å bli et samlingssted for Akerentusiaster. Siste endring i formålsparagrafen skjer i 2009. Nå lyder den slik: *"Selskabets Formaal er at virke for Fremme af Oplysning om Kultur, Historie og Tradisjoner knyttet til Akerbygden og dens oprinnelige Bondebefolkning, som er en viktig Del af Oslo Byes identitet, og for Utvikling af Næringsveie der ivaretager det tidligere Akers Herreds rige Natur og Landskab, Historie og Tradisjoner".* Møtene skjer to ganger i året: 4. juni-utflukten til Akerformål og den store Gåsemiddagen 11. november. Pr. i dag har selskapet 157 medlemmer.

Damer fra Østensjøområdet

I 1982 blir Ragnhild Magnussen fra Østensjøområdet valgt som første dame i direksjonen, tett fulgt av Tove Bennin fra Nord-

strand et halvt minutt etter. Tove vant senere kappløpet, for hun ble valgt som første kvinnelige formann i direksjonen, for perioden 1985-88.

Randi Bøhler Thomassen, datteren til Anton Bøhler var direksjonsmedlem i 6 år, fra 1985-91, og Helene Møkleby Berg, stedatter til Anne Margrethe Møkleby f. Smith fra Østensjø gård, var direksjonsmedlem i 10 år, fra 1991 til 2001.

Ragnhild Magnussen ble som nevnt valgt til medlem av direksjonen i 1982, ble viseformann i 1988, var formann fra 1994-2003, til slutt 1 år som alminnelig direksjonsmedlem, 22 år til sammen i direksjonen. Og så i 2004 utnevnt til æresmedlem nr. 26.

200-års jubileet i 2007

200-års jubileet i 2007 ble feiret med bekransning på John Collets grav om morgenen, mottagelse hos ordføreren i Rådhuset om formiddagen og stor middag på Nordre Skøyen Hovedgård om kvelden. Her ble festdeltagerne møtt på tunet av Oppsal Janitsjar som spilte fengende marsjer. Det ble holdt taler og sunget sanger. To av sangene ble skrevet til en sammenkomst i selskapet i 1809, en vise var skrevet til et ball i 1894 og to sanger var skrevet til 100-årsfesten i 1907. Alle med storartet patriotisk budskap. Og selvfølgelig avsang man selskapets fedrelandssang: Akerssangen!

Akers Sogneselskap er blitt, som nevnt over, et hyggelig møtested og bindeledd for likesinnede Akerinnvånere fra de 4 sognene i Aker Herred: Ullern, Vestre Aker, Østre Aker og Nordstrand.

LITTERATUR

1. Collett, A. : Familien Collett og Christianialiv i gamle dage. Kristiania 1915. J.W.Cappelens forlag. 2. Daae, Anders: Akers Sogneselskap 1807-1907. Festskrift, Kristiania, Grøndahl & Søns bogtrykkeri 1907. 3. Frette, Thor. Akers Sogneselskap. Tillegg til festskriftet ved 200-års jubileet i 2007. Utarbeidet til 175-års jubileet i 1982. 4. Magnussen, Ragnhild: Akers Sogneselskap. Festskrift ved 200-års jubileet i 2007. ISBN: 978-82-303-0854-7. 5. Akers Sogneselskaps protokoller 1807-2007.

Se også vår nettside: www.akerssogneselskap.org

Abildsø gård.

Nordre Skøyen hovedgård (Østre Skøyen).

Slik ønsker vi å se Østensjøvannet uten oversvømmelser i hekketiden. Bildet er tatt 11. oktober 2010.

NYTT VANNREGIME I ØSTENSJØVANNET? HÅP FOR HETTEMÅKENE?

De siste årene har det vært svært høy vannstand i Østensjøvannet under store deler av den mest kritiske hekkeperioden. Dette har særlig gått ut over hettemåkene som hekker på de lave øyene nord for Bølerbakkens utløp. Reirene er blitt oversvømt eller vasket bort. Nå foreligger en konsulentrapport som foreslår et nytt system for styring av vannstanden. Dette systemet vil gjøre det mulig å ”programmere” inn ønsket vannstand gjennom året. Er det fortsatt håp for hettemåkene og andre vannfugler som de siste årene har fått hekkingen helt eller delvis spolert?

TEKST TORE NESBAKKEN
FOTO LEIF-DAN BIRKEMOE

Litt historikk

Denne lille artikkelen skal ikke dvele mye med forhistorien, men noe må sies. Det eneste naturlige avløp fra vannet var Østensjøbekken som renner ut fra nordenden og ned til Alna ved Bryn

jernbanestasjon. Bekken er smal og med lite fall det første stykket. I snøsmeltingen om våren og også på høsten kunne den ikke ta unna vannmengdene. Resultatet var store oversvømmelser, og Østensjøvannet kunne i slike perioder doble sitt areal. Dette førte

”Påskeøya” er om høsten en yndet hvileplass for skarvene. For hettemåkene er det i hekketiden liten plass for reirbygging.

til store belastninger på boliger og veier i området. Østensjøveien var ubrukelig i disse periodene, i alle fall inntil veibroen i sørenden av vannet ble bygget.

I 1966 ble det derfor sprengt ut et nytt utløp i fjellet i nordvest. Herfra går vannet i tunnel til det gamle utløpet der hvor Brynsenteret ligger i dag, og videre går vannet i den gamle kulverten ned til Alna. Dette kunstige utløpet består av to elementer. Det første er et overløp (åpning) hvor vannet renner fritt gjennom så snart det når opp til terskelen. Åpningen har begrenset kapasitet, den er ganske smal og dessuten er den utstyrt med et jerngitter som skal hindre at ”folk og fe” skal kunne forsvinne inn i tunnelen og ikke dukke opp igjen før de tømmes ut i Alna. Overløpet kan følgelig ikke ta unna de store toppene, og ved utløpet er det derfor installert en hevert. Denne heverten, populært kalt ”Slurpen”, har enorm kapasitet: 2-4 m³/sekund. Legger vi 3 m³/s til grunn betyr det ca 11 000 m³/time. Østensjøvannets areal er ca 0,33 km². Det betyr at Slurpen teoretisk kan senke vannstanden med mer enn 3 cm i timen.

Det skjedde mer på 60-tallet. Rundt selve vannet og Bogerudmyra ble det gravd kanaler. Dette ble gjort for å gi fuglene et fristed, men samtidig har kanaliseringen ført til økt erosjon både

på øyer og bredder. Turveien rundt vannet ble også anlagt på denne tiden, mange steder helt ned til vannkanten. Dette medfører slitasje og erosjon.

Vannstand de siste 3-4 årene

Heverten ved utløpet har som nevnt stor kapasitet. Den er konstruert slik at når vannstanden når et visst nivå slår den inn og ”jobber” til vannstanden er tilbake til normalnivå.

Fra omtrent 2006-2007 kom det signaler om at den ikke lenger fungerte som den skulle. Vannet kunne stå høyt uten at den karakteristiske brummingen fra Slurpen var å høre. Østensjøvannets Venner tok saken opp med Vann- og Avløpsetaten (VAV), som på sin side ikke kunne registrere noe unormalt. I 2008 startet derfor Østensjøvannets Venner sine egne private målinger. 2008 ble et dårlig år for hekkefuglene ved vannet, hekkeøyene sto under vann mye av våren. Våre registreringer viste at vannstanden fra midten av april til midten av mai lå 15-20 cm over terskelnivå og dette uten at heverten fungerte overhodet gjennom denne perioden. I 2009 surret og gikk derimot Slurpen gjennom hele april, uavhengig av om vannstanden var høy eller lav. Da vannstanden plutselig steg til de store høyder rundt 17. mai tok den imidlertid ferie og resultatet var på nytt oversvømte øyer. ▶▶

Stemming ved Bølerbekken utløp. Den ytterste øya, kalt "Påskeøya", har sunket betraktelig i løpet av de senere år. Øya var en yndet hekkeplass for hettemåker, men har nå plass til kun noen få par i hekketiden. Bildet fra 17. oktober 2010.

De stadige oversvømmelsene gjorde at Østensjøvannets Venner etter hvert fikk mer gehør hos aktuelle kommunale etater. Før sommeren 2010 ble det i samråd med VAV og Friluftsetaten (FRI) besluttet å forsøke et par "nødløsninger". Vannstrømmen gjennom Østensjøbekken ble øket, og vannoverføringen fra Nøkle vann til Bogerudmyra ble stoppet i den mest kritiske perioden. Muligens hjalp dette noe, situasjonen har i alle fall vært litt bedre i år. Noen langsiktig løsning er det imidlertid ikke, vi vil fortsatt være prisgitt naturens luner.

Norconsult

I 2008 ble ansvaret for regulering av vannstanden i Østensjøvannet overført fra VAV til Friluftsetaten. I den forbindelse ba Friluftsetaten Norconsult om å lage en rapport som beskriver dagens problemer og presentere et forslag til et framtidig vannregime. Dette dreier seg ikke kun om forholdene for hekkefuglene, men om en forsvarlig økologisk forvaltning i videste forstand.

Rapporten fra Norconsult kom nå i 2010. Tittelen på rapporten er *Østensjøvannet. Anbefalte tiltak for bedring av vannregimet*. Norconsult har gått grundig til verks. De har vurdert nedbørsfelt, tilførselsbekker, vanntilførsel, vannstand, sesongvariasjoner,

avløpskapasitet og mye mere. Dataene har de benyttet i hva de kaller en "rutingmodell" som beregner vannbalansen i Østensjøvannet ved ulike tilløps og avløpsforhold. Jeg vil ikke her gå nærmere inn på denne modelleringen - dette er kompliserte saker for ikke-eksperter - men nøye meg med å gjengi noen hovedkonklusjoner og anbefalinger.

Avløpsmekanisme

Norconsult gir Østensjøvannets Venner rett i at hevertens funksjon ikke er pålitelig og anbefaler denne fjernet. I stedet bør det installeres en luke. Denne luken styres med automatisk styring som kobles mot vannstanden i vannet. Det vil si at om måleutstyret registrerer at vannstanden stiger over ønsket nivå, vil luken automatisk åpnes mer og slippe mer vann ut. En slik automatisk styrt luke vil også tillate at det velges forskjellig vannstand til forskjellige årstider. Østensjøvannets Venner støtter sterkt opp under dette forslaget. En slik luke vil gi oss et verktøy som kan utnyttes planmessig i en bedre forvaltning av naturkvalitetene ved vannet.

Vannregime

Hva slags vannregime anbefaler så rapporten fra Norconsult? For å ta hekkefuglene først. Her anbefaler rapporten en kontrollert

“Slurpen” er utstyrt med et jerngitter som skal hindre at ”folk og fe” skal kunne forsvinne inn i tunnelen og ikke dukke opp igjen før de tømmes ut i Alna. Når “Slurpen” går, er det lett å høre en brummende lyd, selv fra Østensjøveien der dette bildet er tatt høsten 2010.

Avrenningen eroderer turveien og bryter ned breddene. Derfor er det viktig å kontrollere tilløp og utløp.

Bølerbakkens utløp i Østensjøvannet. Det er en utfordring å regulere utløpet i forhold til vannet fra tilløpsbakkene. Det gjelder spesielt ved kraftig nedbør på kort tid.

Østensjøbekken er eneste naturlige avløp fra Østensjøvannet. Bekken ligger i rør fra nordenden av vannet til den kommer frem under turveien. Her er det populært for elever å fange insekter og bunndyr.

lav vannstand i den mest kritiske hekkeperioden. Det vil sikkert være delte meninger om hvor lenge denne perioden varer, men rapporten regner den fra medio april til medio juni. Uansett er dette et positivt forslag, som gir håp om en bedre framtid for hettemåker og andre hekkende vannfugler.

Nå er ikke en konstant lav vannstand en naturlig situasjon for Østensjøvannet. Som nevnt tidligere i artikkelen, er det tvert imot. Det naturlige var store oversvømmelser om våren og høsten. Det var disse regelmessige oversvømmelsene som satte preg på naturen rundt vannet inntil Østensjøvannet ble ”urbanisert” på 60-tallet. Bogerudmyra fortøner seg i dag mest som krattskog, engang var det faktisk en myr. Våtmarksområdene var langt større, særlig i sørlige del av vannet. Flommen hindret trær i å etablere seg, så breddene langs vannet var åpne der det i dag er skog og kratt. Rapporten anbefaler derfor at det skapes en ”flomsituasjon” på sensommeren og høsten. Tidlig vår, før hekkesesongen, er også en mulighet. Man kan diskutere realismen i dette forslaget, dagens infrastruktur med turveier og gangbroer tatt i betraktning. Forslaget er imidlertid meget interessant med tanke på å ta vare på de opprinnelige naturverdier i området, og det fortjener absolutt nærmere vurderinger og diskusjoner.

Avslutning

Overskriften til denne artikkelen er utstyrt med et par spørsmålstegn. Dette fordi en konsulentrapport som kjent ikke er mer verdt en papiret den er skrevet på med mindre forslagene følges opp med penger og praktisk handling. Det viktigste på kort sikt er å få på plass en slik avløpsmekanisme (luke) som rapporten beskriver. Dette vil gi oss et verktøy som tillater en ”intelligent” styring av vannstanden. Hvordan dette verktøyet så skal utnyttes med tanke på styring av vannstanden gjennom året, vil det – når den nye løsningen kommer på plass – helt sikkert bli rikelig anledning til å diskutere i årene som følger.

KILDER

- Oslo kommune, Friluftsetaten (2007): Forvaltningsplan for Østensjøområdet miljøpark.
- Del 1 Statusrapport natur og kulturkvaliteter
- Norconsult (2010): Østensjøvannet. Anbefalte tiltak for bedring av vannregimet. (Oppdragsgiver: Friluftsetaten, Oslo kommune)

ØSTENSJØDAGEN 2010 TRADISJONELLE AKTIVITETER ENGASJERER

TEKST LIV SOMMER HOLMEN
FOTO PAUL FEKJÆR, HANNE KAMILLA KVEIM
OG LEIF-DAN BIRKEMOE

Østensjødagen, - dagen da små og store støttespillere samles til aktiviteter og underholdning, ble også i år arrangert på Bakkehavn. Det er fantastisk å oppleve det yrende folkelivet. Like morsomt hvert år å se hvordan de tradisjonelle aktivitetene utfordrer og engasjerer. Tradisjon skaper forventning og glede. Kaster jeg hestekoen litt lengre dette året tro? Er jeg litt modigere ved sanseboksene? Ja, for det er veldig skummelt å putte armen inn i en mørk boks for å finne ut hva som skjuler seg der inne!

I alle fall, etter at Amund Kveim hadde ønsket velkommen og overlatt styringen til konferansier Per Amble, var aktivitetsnivået høyt, svært høyt. Bare et skikkelig regnskyll dempet for en stund aktivitetene. Aldri sto folk tettere under våre telt. Noen valgte å gå hjem, men de fleste ble. 22 pinner med pinnebrød var i bruk så snart grillen igjen var klar, og folk kunne glede seg over leikarringens dans og Hilde Heltbergs vakre og inspirerende sang.

Aud Stensrud har kontroll på de nystekte vaflene.

Sanggruppen Ocotopus underholdt med frisk sang.

Det stekes pinnebrød med stor innlevelse. "Det er dette vi har gledet oss til" lød unisont fra bakerne. Fra venstre Thomas Friis, Emil Friis, Hanna Englund og Kristine Walbye. Bak og helt til høyre Liv Sommer Holmen som hadde oppsynet med bakingen.

Astrid Paulsen steker vafler i egen krok.

Østensjø husflidsforening stilte opp med sine varer og ferdigheter.

Da regnet kom var det bare å finne seg et tørt sted.

Hans Englund styrer sanseboksene med øvet hånd.

Oddvar Amundsen (fra v.) og Tore Nesbakken gjør hva de kan for å selge akvareller fra distriktets gamle gårder.

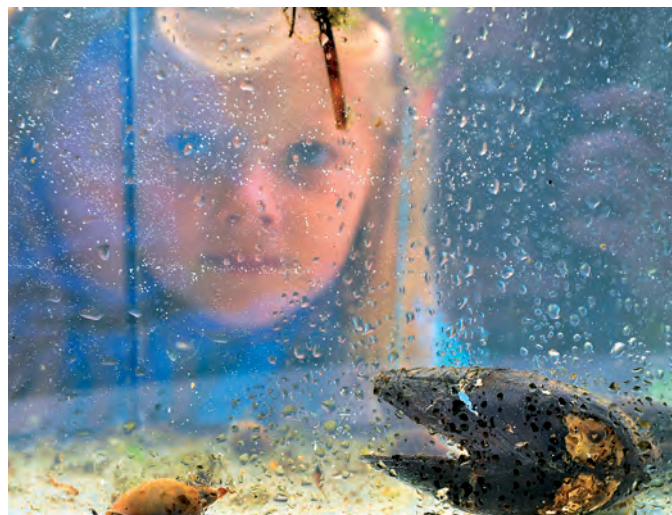
Hilde Heltberg underholdt med sin vakre og inspirerende sang.

Hilde Heltberg ble overrakt blomster for sin vakre sang.

Riding er populært. Britt Grimmes stilte med sine islandshester.

Akvarium med bunndyr brakt opp fra Østensjøvannet fascinerte de unge.

Leikarringen Symra underholdt og svingte seg friskt på tunet.

To hester trekker lasset opp bakken til Bakkehavn.

NY FUGLEART VED VANNET SVARTHALESPOVE

TEKST AUDUN BREKKE SKRINDO

FOTO PAUL FEKJÆR

Kjell Isaksen var ute på nattregistrering av flaggermus da han hørte arten på trekk. Svarthalespoven ble første gang observert hekkende i Norge i 1955, og har siden etablert seg flere steder. Det nærmeste stedet den har hekket er på Øyeren.

Funnet viser igjen hvor mye tid det kreves for å få en total oversikt over biologiske forekomster. Åkerrikse tatt av katt og isfugl som hadde frosset ihjel er noen av de lignende funnene som er gjort i den seinere tid. Dette er arter som ikke observeres til vanlig ved Østensjøvannet, men som vi setter stor pris på at dere naturinteresserte forteller oss om.

Gode råd kan fort gi deg bedre råd

Det er alltid klokt å spare. Du velger selv om det er sparing for barn, til ny bil eller en etterlengtet sydentur. Du kan velge mellom en rekke spareformer – fra en enkel sparekonto til aksjefond og pensjonsavtale.

Kontakt oss i dag, så hjelper vi deg

SpareBank 1 | Tveitasenteret
Telefon 07040 | www.sparebank1.no/tveita

SpareBank
OSLO·AKERSHUS

SKILTING RUNDT VANNET

TEKST FINN ARNT GULBRANDSEN
FOTO LEIF-DAN BIRKEMOE

Etter oppdrag fra Fylkesmannens miljøvernavdeling har pensjonistgruppa i Østensjøvannets Venner satt opp 7 nye reservatskilt rundt vannet og fire nye "fiske forbudt" skilt. Vi har også strammet opp gamle skilt. Fylkesmannen støttet vårt syn om å sette opp skilt merket "anbefalt sti" på Sjøli i et forsøk på å skåne publikum for reservatets våteste sti, og for å minske slitasjen.

Etter diskusjon med Fylkesmannen og Statens naturoppsyn ble det enighet om at skiltene skulle festes til gjerdestolper. Praksis har vist at de gamle skiltene var lette å dra opp. Erfaringen så langt er at naturreservatskiltene har fått stå i fred, bortsett fra et tilfelle ved Bekkasinmyra. Dette skiltet var dratt opp, og tredd ned i en rundballe. Skiltene på Sjøli er dessverre fjernet. Ett skilt ved Bogerudmyra er skrudd av og stolpen står igjen. Antakelig står de nyoppsatte skiltene bedre pga gjerdestolpen de er festet til, men det er for tidlig til å trekke en endelig konklusjon. Statens naturoppsyn har varslet at nye små informasjonsskilt blir ferdige til neste sesong.

Ett av de syv nye reservatskilt som ble satt opp i år. På samme stolpe også skiltet "fiske forbudt om sommeren".

FORSKRIFT OM VERN AV ØSTENSJØVANNET NATURRESERVAT OSLO KOMMUNE

Fastsatt ved kgl.res. 2. oktober 1992.
Fremmet av Miljøverndepartementet.

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jfr. § 10 og §§ 21, 22 og 23, er et våtmarksområde ved Østensjøvannet og Bogerudmyra i Oslo kommune, vernet som naturreservat ved kgl.res. av 2. oktober 1992 under betegnelsen Østensjøvannet naturreservat.

II

Det vernete området berører følgende gnr./bnr.:

144/1008, 146/1, 146/4, 146/5, 146/13, 147/1, 147/30, 160/1, 160/10, 160/439, 161/1, 163/4, 9.

Reservatet dekker et areal på 539 dekar, hvorav 209 dekar er landareal.

Grensen for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet april 1992. Kartet og verneforskriften oppbevares i Oslo kommune, hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med vernet er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. All vegetasjon i vann og på land er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Nye plantearter må ikke innføres.
2. Dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade og ødeleggelse med de unntak som følger av pkt. V-VII. Bruk av skytevåpen er forbudt. Hunder skal holdes i bånd. Utsetting av vilt og fisk er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, brygger og båtfester, opplag av båter, hensetting av campingvogner o.l., framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.

4. Motorisert ferdsel til lands og til vanns, samt lavtflygning under 300 m over reservatet er forbudt. Forbudet omfatter også bruk av modellbåter og modellfly. Bruk av seilbrett er forbudt.

Bruk av robåt, kano, eller tilsvarende framkomstmiddel er ikke tillatt. Fiske er ikke tillatt i den isfrie perioden.

Camping, teltslagning og bruk av kamouflasjeinnretninger for fotografering er forbudt.

Det er forbudt å gjøre opp ild.

V

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i rednings-, ambulans-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.

2. Vedlikehold av eksisterende stier og kanaler.

3. Vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.

4. Motorisert ferdsel til lands i forbindelse med tillatt jordbruksdrift og vedlikehold i medhold av forvaltningsplan.

5. Sanking av bær og matsopp.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade.

2. Bygging av pumpehus, legging av ledninger for vanningsanlegg, oppføring av gjerder m.m.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre forvaltningstiltak i samsvar med verneformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av forvaltningstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften når formålet med vernet krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med vernet.

IX

Forvaltningen av verneforskriften tillegges Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

X

Denne forskriften trer i kraft straks.

SMÅ OG STORE FIRBEINTE PÅ BAKKEHAVN OGSÅ I ÅR

Også i år har det vært dyr på beitet på Bakkehavn, både sauer og hester har besøkt oss.

TEKST TORE NESBAKKEN

For tredje år på rad har det vært beitet på Bakkehavn. I fjor var det kun voksne søyer på beitet, i år var lammene tilbake. 26. mai ankom Lise Hartviksen fra Søndre Nesgutu gård i Slattum med 5 søyer og 10 lam. Av forskjellige grunner ble to av lammene borte fra beitet i begynnelsen av juni, slik at det mesteparten av sommeren har vært 5 voksne og 8 lam til stede. De har hatt nok å spise i år. I den kjølige og fuktige sommeren har gresset vokst formidabelt.

Sauene rådet grunnen alene fram til august. 12. august kom hestene, en vallak og en hoppe. Som i fjor fant de seg vel til rette. Hestene gjør en viktig jobb. Såpass få sauer klarer ikke å beite ned gresset på det store beitet, med hestene blir det fart på beitingen.

Sauene ble værende til 13. september, hestene ble igjen i ytterligere en uke. Det vil si en beitesesong på totalt nesten 4 måneder. Beitet så meget bra ut da dyrene forlot det. Bortsett fra et område i nord hvor brennesla råder grunnen, er det god nedbeiting. Trakk etter hestene er noe mer synlig enn i fjor, det skyldes nok mye regn og fuktig grunn, men dette setter ingen varige negative spor.

Vi ønsker Lise tilbake med både sauer og hester i 2011. Gjerne enda flere sauer og lenger sesong, da det som nevnt er nok gress å ta av. Også i år har Havnehagan Friluftsbarnnehage og Abildsø Bo- og Rehabiliteringssenter gjort en kjempejobb med å følge opp det som skjer på beitet og rapportere videre om de ser noe som gir grunn til bekymring. Stor takk fra Østensjøvannets Venner!

Sauene har mye grønt gress mellom Havnehagan Friluftsbarnnehage og Abildsø Bo- og Rehabiliteringssenter med sansehagen helt til høyre. Foto: Hanne Kamilla Kveim.

ALMEDALEN

FELT 25 I REGULERINGSPLANEN

Vi fortsetter artikkelserien om delområdene i miljøparken:

TEKST TOR ERIK BRANDRUD - *Forsker ved NINA*
FOTO LEIF-DAN BIRKEMOE

Reguleringsstatus: Administrativt fredet ved tinglysning siden 1921. Regulert til friområde (park).

Naturtyper: *Rik edelløvsskog*, gammel edelløvsskog, hagemark.

Beliggenhet, historie, naturgrunnlag og inngrep

Almedalen ligger mellom bygningsmassen på Nordre Østensjø gård og Østensjøveien. Den utgjøres av en U-formet ravnedal

med bratte leirskråninger og Ulsrubbekken i bunnen. Enkelte framstikkende bergknauser danner bl.a. en trang bekekløft i nordvest. Øverst (i øst) er det en gammel gårdsdam som ble anlagt av Haakon Tvetter på 1920-tallet og som ble restaurert på 1990-tallet. Dalen er den nedre delen av en ravnedal som har strukket seg østover til Østmarkveien. Øst for Østensjøveien er dalføret fylt igjen og bebygget. Tvetter lagde også gangstier i området, hvilket det er tydelige rester etter i dag. Park- og

Undervegetasjonen er rik med mye vårkål langs bekken, innslag av bl.a. storklokke, rød jonsokblom og en rekke edelløvsogsarter som krattfiol, gullstjerne, firblad, trollbær, nyresoleie, maurarve. På dette vårbildet også hvitveis.

idrettsvesenet laget i 1977 en skjøtselsplan for dalen, og denne inngår nå som en del av skjøtselsplanen for miljøparken.

Vegetasjon og planteliv

Lokaliteten utgjøres av en velutviklet, rik edelløvsog (almeskog) med et usedvanlig gammelskogspreg. Bestanden er dominert av alm, men det er også en del ask, enkelte lindetrær, litt spisslønn, hassel, bjørk, selje, gran og furu. I kanten mot gården og jordet er det også tre, grove eiker. Flere av alm- ask- og lindetrærne er høyvokste og grove. Øverst i skråningen mot gården (ved eikene) er det også et par grove platanlønner (trolig plantet av H.

Tveter for ca. 80 år siden), samt noe oppslag av platanlønn, særlig mot gårdsvegen. Det forekommer videre 3-4 meget store og grove edelgraner som er ringbarket, men står fortsatt grønne (også trolig plantet av H. Tveter.) Det er mye oppslag av småplanter av edelgran i hele bestanden (Sothøna nr. 26, 2003)

Edelløvtrærne er til dels meget gamle, og det er mye, grove læger*, særlig av alm. Det er læger i alle nedbrytningsstadier av alm (selv om det neppe er god kontinuitet i død ved langt bakover i tid). Flere meget grove almetrær (60-80 cm i diameter) har vært styvet (lauvet). Disse har nå stort sett gått overende, eller ►►

Lokaliteten utgjøres av en velutviklet, rik edelløvsog (almeskog) med et usedvanlig gammelskogspreg. Flere meget grove almetrær (60-80 cm i diameter) har vært styvnet (lauvet). Disse har nå stort sett gått overende, eller står igjen som tørrgadd, dvs. tre med brukket topp og uttørket stamme.

står igjen som tørrgadd**. Det er også en del skadete og halvdøde almetrær som er angrepet av almesyken. Pr. 2003 ble en fjerdedel vurdert som unormalt lite vitale (tørre greiner, tørr topp) og synlig angrepet av almesyken. Det er imidlertid usikkert om almesyken har påvirket nevneverdig det skogsbildet vi ser i dag. Bestanden har klare gammelskogtrekk, og hele skogen er til dels i oppløningsfase med læger av alle treslag (alm, ask, lind, osp, furu, m.v.). Undervegetasjonen er rik med mye vårkål langs bekken, innslag av bl.a. storklokke, rød jonsokblom og en rekke edelløvsogarter som krattfiol, gullstjerne, firblad, trollbær, nyresoleie, maurarve. Det er også registrert en liten forekomst av blåveis her (eneste i Østensjøvann-området). Klaus Høiland inventerte Almedalen i 1991 og 51 plantearter ble påvist (Høiland 1991).

Sopp, lav og moser

De mange, grove almelægerene i ulike nedbrytningsstadier har en artsrik og meget spesiell flora av vedboende sopper. Her opptrer bl.a. den uvanlige, overveiende almetilknyttede arten skrukkeøre

(*Auricularia mesenterica*) i massebestand (trolig største forekomst på Østlandet). "Skarlagenskjermsopp" (*Pluteus auranti-orugósus*), ny art for Norge, ble funnet her i 2002 (Gulden 2002, Sothøna nr. 25 2003). Arten er sjelden internasjonalt og rødlistet i en rekke land (Gulden 2002). Videre er registrert den sjeldne punktfootskjermsopp (*Pluteus podospileus*) som bare er påvist 4 ganger tidligere i Norge. Begge disse vil bli foreslått inkludert på rødlista ved revisjon av denne. To allerede rødlistede arter er også funnet her; vedtraktsopp (*Clitocybe lignatilis* – R) med mindre enn 20 funn i Norge, og seig østerssopp (*Pleurotus dryinus* - DC).

Den uvanlige lavarten *Teletrema lepadicum* er påvist her. I bekken forekommer den kravfulle arten kjølelvemose (*Fontinalis antpyretica*).

Virvelløse dyr

Insektfaunaen er registrert med vindusfeller og lysfeller 1997-98. Det ble da registrert en stor artsrikdom, en rekke regionalt ►►

Almedalen er en U-formet ravinedal med bratte leirskrånninger og Ulsrudbekken i bunnen.

Gårdsdammen som ble anlagt av Haakon Tvetter på 1920-tallet og som ble restaurert på 1990-tallet. Den sees fra Østensjøveien. I bildets øvre kant skimtes driftsbygningen på Nordre Østensjø.

Almedalen i vinterdrakt. Vi ser Ulsrubekken slynge seg i ravnedalen med gårdsdammen til høyre.

sjeldne arter og tre rødlistearter; muggbillen *Cryptohagus populi* (DC; løvskogsart), råtesoppbillen *Microrhagus lepidus* (DC), og sommer-fuglen almetjertvinge (*Satyrium w-album* - V) (Hansen og Falck 2000).

Fugl, amfibier og pattedyr

Området er viktig for en rekke fuglearter, der de uvanlige artene vintererle og kjernebiter (opptil 15 individer registrert) bør nevnes spesielt. Det er mulig at disse hekker enkelte år. Dammen kan være en potensiell salamanderdam. Grevling har ynglet her.

Verdivurdering for Naturtypekartleggingen

Svært viktig (A-område)

Området er unikt i Oslo (-Østlands?) sammenheng pga. sin rike, gamle almedominerte skog med mye grove læger i ulike nedbrytningsstadier. Slike forekomster er svært sjeldne i Norge (pga. overalt meget aktivt uttak av alm gjennom lengre perioder), og finnes trolig knapt andre steder på Østlandet i dag. Lokaliteten er registrert som verneverdig på Oslo kommunes "grønne liste"

(Werner 1986), og bør vurderes vernet etter naturvernloven*** som naturreservat.

Trusler/aktuell skjøtsel

Lokaliteten er administrativt fredet og skal således være rimelig beskyttet mot inngrep. Det er heller ikke problematisk ferdsel og slitasje i dette delområdet pr. i dag, men det har vært diskutert å legge gangvei gjennom dalen, noe som vil være uheldig i forhold til det unike gammelskogspreget. En trussel er almesyken. Det kan virke som mange av trærne overlever almesyken, men mange er svekket, og kan få en forkortet levetid. Dette kan på sikt føre til at skogen ikke lenger danner grove læger, som flere av de sjeldne og rødlistede artene primært er knyttet til. Enkelte løvtrær opp mot låven på Nordre Østensjø ser ut til å ha blitt svekket av utfylling av jordmasser og skader på barken. Det er et betydelig oppslag av edelgran og en del av platanlønn, som sammen med almesyken på sikt kan føre til en forskyvning av dominansforholdet mellom treslagene, og derigjennom føre til tap av det spesielle mangfoldet knyttet til alm(-ask-linde)skog. Oppslaget av edelgran bør fjer-

nes. De tre gamle trærne er ringbarket, men hvis de ikke tørker ut de nærmeste årene, bør de felles. De to eldre platanlønnene bør fjernes, sammen med krattoppslag. Forurensning av bekken kan være en trussel mot biomangfoldet der.

*læger = liggende, død trestamme. **gadd = tre med brukket topp, uttørket stamme. ***Nå naturmangfoldloven.

NOEN FAKTA

- Almedalen ble fredet etter ønske fra Haakon Tveter i 1921.
- 51 plantearter påvist.
- Flere rødlistete arter finnes.
- Framføring av fjernvarmerør rett øst for dalen i 2008, ingen skader på dalen.
- Framføring av sykkelsti rett øst for dalen i 2010, gjennomført uten inngrep i dalen.

PENSJONISTGRUPPA I ØVV TRENGER FLERE HENDER

TEKST FINN A. GULBRANDSEN

FOTO LEIF-DAN BIRKEMOE

Pensjonistgruppa er i skrivende stund midt i en hektisk høstsesong. I vår hjalp vi styret med å flytte lageret vårt fra Østensjø gård til Bakkehavn. Vi fjernet russekål, en fremmed art som ikke skal få mulighet til å fortrenge norske arter rundt Østensjøvannet, og vi gikk over kloppene rundt vannet for å sjekke at alt var i orden foran sommersesongen. Vi beiset også gjerdene i sydenden av vannet og på Bogerudmyra. I tillegg skiftet vi informasjonsplakater på tavlene. Gruppa kjørte ut brus og boller til skolene som deltok i Ruskenaksjonen i miljøparken. I høst har vi ryddet på Bakkehavn, bekjempet kanadagullris, nok en fremmed art vi ikke vil ha i miljøparken, samt bistått styret på Østensjødagen.

Arbeidsøktene blir oppstykket av en god lunsj i det fri. Vi har et meget godt miljø som det er lett å komme inn i. Vi er 10 personer når alle stiller. Pensjonistgruppa holder på fra kl. 1000 til kl. 1400 hver mandag. Av og til tar vi en guidet tur i området, og planen er at vi i vinter skal få noen til å holde foredrag om aktuelle emner. Vi har en utfordring: Vi ønsker å være minst 20 stykker. Er du interessert, vær så snill å ringe til Finn Arnt Gulbrandsen, *tlf. 481 58 776*, Johan Mollatt *tlf. 975 83 686* eller Bjørn Christensson *tlf. 992 41 836* for å melde deg på.

Per Tokle og Bjørn Stensrud setter sammen hyller på Bakkehavn.

MITT ØSTENSJØVANN

Harald Killingmo fra Aurskog er forpakter på Østensjø gård og synes å være fornøyd med årets slåttønn.

MATFATET PÅ ØSTENSJØ GÅRD

Jordene på Østensjø gård har fra midt på 1970-tallet vært holdt i hevd av Harald Killingmo fra Aurskog. Som forpakter har han pløyd, sådd, gjødslet og høstet i 30-35 år. Hans forhold til Østensjøvannet har i disse år vært preget av at det skal være mulig å drive jordbruk i nærheten av en innsjø med mange fugler som gjerne vil ha sin del av matfatet.

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Hva fuglene liker

Hva har du satset på av planter gjennom årene? -Det vil alltid være en avveining hva som kan dyrkes i et område med mye fugl. Det har variert med planteartene havre, bygg og timotei/gressfrø. En gang i blant har det vært ryps, en oljeplante som blir brukt til å lage soyaolje eller biodiesel. Jordstykkene har noe varierende kvalitet slik at rypsen ikke stod like bra alle steder. "Fienden" var spurven (grønnfink) som ødela belgen på aksene slik at frøene falt ned på bakken. Et år tilkalte jeg viltnemda for å se på saken uten at det førte til noe. "Fagfolkene" fra viltmyndighetene er lite flinke til å forstå problemet for en bonde. Hvete, med såing om høsten, har jeg aldri satset på – grunnen er fuglene.

Men det må da være noe som ikke fuglene liker?

- Havre er det eneste som er motstandsdyktig mot soppsykdommer og fugl. Kanadagjess, hvitkinngås og grågås passer på når kornet blir modent og de tar for seg av matfatet. De er meget flinke til å forstå når maten er ferdig.

Ikke gå i matfatet!

Det er jo stor trafikk rundt Østensjøvannet, er det noen som trækker i matfatet?

- Jeg har enkelte år merket meg et par stier i åkeren. Det gjorde egentlig ikke så mye, men det er et prinsipp ikke å gå i matfatet!

Plastringsmaskinen på jordet ned mot Østensjøvannet.

Denne maskinen samler gresset i renner, klart for bunting i baller.

Buntingsmaskinen komprimerer gresset som kommer ut i ferdige bunter klart for plastring.

Har du opplevet at noen har lagt vanskeligheter i veien for ditt arbeid, du er jo midt i Oslos byggesone?

- En gang ble jeg stoppet av politiet da jeg harvet mellom kl. 23 – 05 om morgenen fordi jeg ikke hadde søkt dispensasjon. Men feie Østensjøveien om natten var OK, til det blir det gitt dispensasjon!

Hva betyr det at Østensjø gård er vernet?

I 2000 ble jordene på Østensjø vernet etter kulturminneloven, har det noe å si for ditt arbeid?

- Ikke annet enn at det er interessant å bidra med jordbruk på et vernet område. Men jeg er svært oppmerksom på hva som er lov og ikke lov med jordstykkene.

Gjengroing

Killingmo er opptatt av gjengroingen. Kantvegetasjonen er en plage, den må kuttes for ikke å bre seg innover åkeren. Løvtrærne blir stadig høyere, noe som på visse tider av døgnet/året kaster skygge på åkeren. Dessuten er det vanskelig å komme fram på turveien pga grenene som nå brer seg utover. Dette burde kuttes av Friluftsetaten, var Killingmos mening som for øvrig er enig i at noe er gjort de senere år.

Drepte minst 1000 rotter

Mens vi står og prater løper det en mus forskremt forbi. Hva med jordrotter?

- I åkeren er det enkelte år masse jordrotter som blir kuttet opp under harving. – For noen år siden må jeg ha drept minst tusen rotter, kommenterte Killingmo.

Sommer- og høstslått

Vi står midt i åkeren på den siste dagen i september 2010 og betrakter maskinparken som gjør slåttonna for annen gang i år.

- Første gang fant sted ved St. Hans-tider, forteller Harald Killingmo. Nå var to enheter i gang på jordet med å presse gresset sammen for etterpå å plastre rundballene. Det gikk fort unna – på fire til fem timer regnet Killingmo med at jobben var gjort på det 150 mål store arealet. Hver balle veier 250-300 kg, avhengig av vanninnholdet. Det gikk på løpende bånd, men så var maskinene de mest moderne. De nærmest spiste seg fremover. -Det er viktig at ballene blir plastret raskest mulig etter at de er buntet. Om sommeren bør det skje i løpet av 10 minutter, nå på høsten innen 30 minutter, forklarte Killingmo. Dette for at varmen ikke skal starte gjæringsprosessen for tidlig.

Det er også viktig ikke å frakte rundballene unødig, de kan lett bli skadet. Nå er det slik at i Nord-Norge var det mye regn i sommer og i sør var det tørt. Slik sett er det gunstig å lagre ballene her på gården enten de skal sendes til nord eller sør.

Dekkgress er påbudt

Som undervegetasjon på åkeren er det dekkgress. Det er påbudt å så til med slikt gress for å holde på jordsmonnet. De neste fire til fem år vil jeg kun satse på gressproduksjon derfor er dekkgresset allerede på plass – harving er ikke nødvendig. Etter det vil jeg nok gi meg – gården hjemme i Aurskog er allerede overtatt av neste generasjon.

Harald Killingmo har forpakteravtale fra år til år med Tore Solbakken, eieren av Østensjø gård.

BØLER BIBLIOTEK

– VARME OG GLØD TIL NYTT INTERIØR

-Alle har vi et forhold til Sverre Fehn (1924-2009), begynte biblioteksjef Heidi Stene på Deichmanske bibliotek på Bøler, da hun ønsket velkommen til pressevisningen 27. september. Når biblioteket skal fornyes er det derfor en stor utfordring å gjøre dette i den opprinnelige ånd og vise respekt for de former og materialer som ble valgt av Fehn da han i 1970 tegnet biblioteket, var Heidi Stenes budskap.

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Selvbetjeningsutstyr for inn- og utlån

Det var nettopp det nye interiøret og tilpasningen til det nye elektroniske inn- og utlånssystemet biblioteket gjerne ville presentere. Bedre trivsel og mer automatikk er kanskje ikke like lett å forene, men førsteinntrykket var udelt positivt. - Omleggingsprosessen har pågått fra sent på høsten 2008, fortsatte Heidi og underslo ikke at det setter store krav til planlegging når lokalet skal tilpasses en tid med elektronisk selvbetjeningsutstyr for inn- og utlevering av bøker.

Arkitekt Inge Hareide forklarer plasseringen av selvbetjeningsutstyret mellom de fire betongsøylene.

Entusiasme ut i bydelen

Arkitekt Inge Hareide, tidligere ansatt hos Sverre Fehn, fikk fornyingsoppdraget, og fremmet en løsning som Kulturetaten og Deichmanske bibliotek kan være svært fornøyde med og ikke minst, stolte av. I sin omtale av biblioteket mente Inge Hareide at lokalet ved denne rehabilitering var blitt hyggeligere og at Kulturetaten i Oslo kommune gjennom disse endringene bringer entusiasme ut til folk i bydelen. Bøker, mente han, er en vakker ting, men de må kommunisere.

Varme og glød inn i bygget

Mange mener at betong er grått og trist. Det tar tid før dette bygningselementet blir anerkjent. Det er derfor viktig å få ro, varme og glød inn i bygget. Det er gjort ved bruk av kontrastene mellom kvistfri furu, glass og betong. Jeg har ikke valgt gulvbelegget, men bestemt fargene. Folk i alle aldre og alle kulturer skal inn i bygget, og de skal trives her, var Hareides målsetting.

Ryddegutt

-Med alt det som har blitt bragt inn i lokalet i løpet av 40 år måtte jeg nok også være ryddegutt, var Hareides litt humoristiske beskrivelse av oppgaven.

Samspill mellom arkitekt og betjening

Inge Hareide tegnet også de nye bordene for betjeningen som ble plassert slik at de gir godt utsyn over lokalet, spesielt mot det nye utstyret for inn- og utlevering av bøker. Men hvordan kom man på ideen for plasseringen? Utfordring var å finne frem til den mest gunstige plassering av selvbetjeningsutstyret i et lokale som i utgangspunktet ikke var beregnet på slike innretninger. Betjeningen fikk tidlig ideen til at her måtte man kunne benytte betongsøylene som Sverre Fehn la inn midt i lokalet. Inge Hareide var enig og utformet plasseringen av selvbetjeningsutstyret mellom de fire betongsøylene. Dermed ble utstyret integrert i lokalet som i et eget rom, men likevel åpent.

Inngangsdørene – de må bli mer innbydende

-Inngangspartiet skal ønske kundene velkommen. Dørene inn til biblioteket er langt fra den stand man kan ønske seg, kommenterte arkitekten - de må få en mer innbydende utforming, men det er som alt annet en budsjettsak.

Bibliotekar Hege Johnsen demonstrerer det nye selvbetjeningsutstyret.

Biblioteksjef Heidi Stene ønsker velkommen og uttrykker hvor fornøyd betjeningen er etter omleggingen.

Elektronisk selvbetjening for inn- og utlevering av bøker er i dag tilgjengelig på følgende filialer i Deichmanske bibliotek: Gamle Oslo, Majorstuen, Røa, Bøler, Lambertseter.

Andrew, Martin og Karin Rutherford var alle seilbrettentusiaster. Her er en av dem for full fart over Østensjøvannet i november 1980.

ISBRETTKJØRING PÅ ØSTENSJØVANNET – FOR 30 ÅR SIDEN

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Skøyter er vanligvis den raskeste måte å komme seg rundt Østensjøvannet på. Men også sykkel på stålblank is kan være en grei måte å få farten opp – om det er hensikten.

Ser vi bort fra bilracene rundt 1960 er nok seilbrettets utnyttelse av nordavinden det som står for rekorden. Peter Rutherford, som den gang bodde med familie i gangavstand til vannet, kan berette om seilas med isbrett på Østensjøvannet i november 1980, altså før snøen la seg som dempende underlag. Han konstruerte en ramme under seilbrettet med fire par skøyter. Skøytene ble med vinkelsliper slipt helt spisse for å få minst mulig anlegg mot isen. Dette var en oppskrift fra Canada, der isbrettkjøring er en populær sport på de store sjøer. Under gunstige vindforhold kan farten komme opp i 250 km/t, en hastighet de aldri oppnådde på Østensjøvannet. Men farten var likevel stor, trolig nok til å sette fartsrekord.

Det eneste som ikke var under kontroll var styringen. Seilbrettet lot seg ikke styre, med den følge at det var umulig å styre unna for eksempel en barnevogn som lå på samme kurs. Det ble forsøkt med ski under seilbrettet som også ga stor fart. Slik kjøring på is krever god beskyttelse om man skulle falle av. Hjelm er absolutt nødvendig, kan Peter Rutherford fortelle.

Om andre har forsøkt seg med lignende farkoster på Østensjøvannet, kan det være artig å få kjennskap til – ta derfor gjerne kontakt om noe kan berettes!

Studentene fra Høyskolen i Oslo får her en forklaring på en vannprøve som nettopp er innhentet og analysert av biologilærer Inger-Kristine Jensen.

FANGST AV SMÅKRYP

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Ved det tidligere utløpet av Godliabekken i Østensjøvannet hadde en klasse fra Høyskolen i Oslo i slutten av august biologitime i det rette element. Studentene hadde rigget seg til med innsamlingsutstyr i tillegg til bestemmelsesark og annen faglitteratur om artene de forventet å finne. Ekskursjonen omfattet også vannprøver for analyse på stedet. Iveren og entusiasmen om livet i innsjøen var merkbart til stede.

– Det er her i nordenden av vannet det er best forhold for innsamling av smådyr, fortalte biologilæreren Inger-Kristine Jensen. Dette har skolen holdt på med i ca. 15 år i august og september.

Av insekter som ble fanget så vi bl.a. vannedderkopp som åpenbart vekket en del oppsikt. Edderkoppen kvalifiserte klart til betegnelsen “dagens fangst”. Den hadde tydelig “dykkerdrakten” på, en vannboble lå rundt deler av kroppen. -Det er ikke hver

gang man er så heldig å fange en vannedderkopp, forteller Inger-Kristine Jensen.

Studentene hadde også samlet forskjellige bunndyr som pilte rundt på små glass, en liten karuss svømte i et syltetøyglass og noen mindre fragmenter av vannplanter i reagensglass. Nærings-saltene som ble funnet i vannprøver ga innspill til diskusjon om vannkvaliteten. Samtalen gikk livlig studentene imellom med veiledning fra biologilæreren. Alle resultater, funn og analyser skulle tilbake til skolen for mer nøyaktig bestemmelse og videre analyse med etterfølgende rapportskrivning.

Østensjøvannet er svært artsrikt og lett tilgjengelig slik at vannet passer godt inn som del av undervisningsopplegget. Det har studenter og forskere utnyttet gjennom mange år.

VANNEDDERKOPP

Hunnen 8-15 mm, hannen 9-12 mm. Forkropp og bein rødbrune, kroppen nesten glatt. Bakkroppen er gråsvart. Eneste vannlevende edderkopp i Norge. Den beveger seg mellom planter eller svømmer på ryggen, mer eller mindre skrått, ved å padle med beina. Undersiden av forkroppen og hele bakkroppen er sølvsjinnende på grunn av luft som holdes fast av hår. Luften omslutter edderkoppen nærmest som en skimrende, halvkuleformet dykkerklokke, når den om dagen beveger seg mellom vannplanter nær overflaten. Om natten går den på jakt på bunnen. Lever hovedsakelig av gråsuger og insektlarver. Kan gi smertefulle bitt. Hunnen utvider øverste del av dykkerklokken til yngelkammer. Flerårig. Overvintrer i en lukket klokke eller et tomt sneglehus som den fyller med luft og forseglar. Sneglehusene ses av og til drivende i vannflaten eller fastfrosset i isen. Finnes i planterike dammer og myrer spredt over hele landet.

Aschehougs Naturbøker. Jan Emil Baastad og Lars-Henrik Olsen: Insekter og småkryp i vann og vassdrag.

ET GLEMT SNØDEPONI VED VADEDAMMEN

Snødeponier i Oslo er mangelvare. Kun ett deponi er godkjent i Oslo, nemlig på Åsland ved E6 like etter passering av Klemetsrud.

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

På Åsland er det plass til 50.000 m³ snø, kun 10 prosent av Oslos behov på en snørrik vinter. Deponiet ligger langt vekk fra byen og fører til mye kjøring med store lastebiler. Snøen fra vinteren 2009-2010 er ikke smeltet nå rett før sesongens nye snøtilførsler.

Gammel snø fra vei og gate er vanligvis forurenset og må behandles deretter. I indre by må snøen fjernes, mens den i ytre by ofte bare skyves eller freses til side. Selv om vi ser store hauger på til dels omdiskuterte plasser, kan det ikke sammenlignes med situasjonen for en del år siden. Da ble snøen dumpet nær sagt hvor som helst uten tanke på forurensning. Nå er reaksjonene mange, ingen vil ha snødeponi utenfor sin dør.

En mulighet som kommunen nå vurderer er snøsmelting ved hjelp av sjøvann. Dersom en slik løsning blir gjennomført vil vi trolig ha løst mye av deponiproblemene i Oslo. Fylkesmannen i Oslo og Akershus ga i høst Oslo kommune tillatelse til å forsøke denne metode. Kommunen melder at anbud vil bli innhentet med det første. Prøvene som ble gjennomført sist vinter var meget oppmuntrende. Går alt etter planen vil vi trolig ha en løsning for vintersesongen 2011/2012. Om Oslo kan greie seg helt uten deponi er en annen sak.

Der Vadedammen nå ligger ble det tidligere dumpet store mengder snø fra veiene i området. Det førte til forurenset jord og et spekter av tungmetaller ble registrert når snøen smeltet. Nå er det heldigvis historie, men det skader ikke å minne om tidligere tiders uvettlige deponier.

Snødeponi i området ved Vadedammen i februar 1975. Store mengder forurenset snø ble dumpet her med den følge at tungmetaller seg ned i jorden. Intet godt naboskap for Østensjøvannet.

I skråningen ned mot bekken lå det opprevne plastsekker.

MILJØSVIN PÅ FERDE

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Mandag 4. september varslet naboer i Granhekkveien om at det i løpet av natten var dumpet flere plastsekker med søppel i Østensjøbekken, ca. 75 meter sør for Harry Fetts vei. Friluftsetaten ble underrettet slik at entreprenøren som holder oppsyn kunne varsles. En befaring av stedet dagen etter viste et stygt syn. I skråningen ned mot bekken lå det all slags avfall strødd utover fra opprevne plastsekker, i bekken fløt det flere store sorte sekker som hadde hektet seg fast i greiner og steiner. En rotte – trolig vannrotte - var i ferd med å forsyne seg av innholdet. Det er lenge siden noe tilsvarende er sett i Østensjøområdet. Man kan bare lure på hva som kan få folk til grise til på en slik måte. La oss håpe at dette ikke gjentar seg.

Kamp mot store felt med kanadagullris ved trafoen i Plogveien som også er i bruk som hestebeite på Abildsø gård.

STOR INNSATS MOT SVARTELISTEARTENE!

De fremmede og skadelige artene – svartelisteartene - som har slått rot ved Østensjøvannet slipper ikke taket. Men fordi en gjeng iherdige Østensjøvannvenner har luket og fjernet store mengder, sprer disse artene seg ikke videre og flere forekomster har blitt redusert.

TEKST ASTRID BREKKE SKRINDO
FOTO LEIF-DAN BIRKEMOE

Trussel mot biologisk mangfold

Fremmede og skadelige arter, de såkalte svartelistearter, er en av de største truslene mot det biologiske mangfoldet. Ved Østensjøvannet er utfordringen ekstra stor fordi mange av artene spres fra hager og langs veier. Derfor er kampen mot svartelisteartene ved Østensjøvannet viktig.

Kanadagullris og russekål

Luking av kanadagullris og russekål har også i år vært hovedfokus for Østensjøvannets Venners kamp mot svartelisteartene. Friluftsetaten bekjemper parkslirekne og kjempespringfrø i tillegg til at de har entreprenører til å bekjempe langs Østensjøveien der jordmasser ble byttet ut i fjor.

Astrid Brekke Skrindo med godt tak rundt et individ av kjempespringfrø.

Vi må fortsette lukearbeidet

Selv om innsatsen har vært stor i flere år nå, er vi ikke kvitt problemet. Noen av forekomstene er mindre, men ingen av de store forekomstene er borte. Disse artene er seiglivet. At vi hindrer videre spredning er også viktig. -Da hindrer vi at de ødelegger større områder enn de allerede har gjort. Så oppfordringen er klar: Vi må fortsette lukearbeidet. Det vil redde den varierte vegetasjonen vi har rundt vannet!

Omfanget av problemet forstår vi når vi plasserer inn forekomstene av russekål og kanadagullris på et kart. Noen steder består forekomsten av en håndfull planter, andre steder er det flere hundre. På hvert av disse stedene har frivillige i Østensjøvannets Venner luket, spadd og samlet i store sekker, ofte ved flere besøk i løpet av sommeren.

KANADAGULLRIS

Negative økologiske effekter: Spres med rotskudd eller frø. Frøene er lette og spres med vind. Trives i all slags jord, sol og halvskygge. Danner tette bestander i skog- og vegkanter, langs jernbanelinjer og på eng som ikke er i bruk, oftest på bynære arealer.

Fra heftet Hagerømlinger- fra pryddplanter til svartelistearter, utgitt av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Mattilsynet og Hageselskapet.

SMÅNYTT FRA NATUREN

TEKST AUDUN BREKKE SKRINDO

Reven lever i beste velgående rundt Østensjøvannet.
Foto: Audun Brekke Skrindo.

Status for yngling av rødrev

Rødreven klarte å yngle ved Østensjøvannet også i 2010. Etter å ha fått frem hele 4 unger i 2009 så det ut til at rødreven kanskje måtte ta et års pause ved Østensjøvannet. Det at Østensjø gårds låve restaureres, med all den trafikken det medfører, og at en av revene viste svært tam og unormal oppførsel ga ikke håp om noen yngling. Ett voksent individ ble til og med observert ute av stand til å gå på det ene beinet. Men rødreven viste igjen hvorfor den klarer seg så godt nær oss mennesker. Den 20. juni møtte jeg en voksen rødrev med to unger, samme morgen som jeg hadde fotografert og filmet den tamme reven ta tre smellfeite vänder på jordene på Abildsø.

Boersvineblom

Listen over fremmede plantearter som alle bør kjenne til er utvidet med en art til: Boersvineblom. Noen fikk kanskje morgenkaffen i halsen da de våknet til nyheten om at det hadde kommet en ny farlig plantearter til Norge som kunne drepe kveg og forgifte honningen vår. Boersvineblom var altså konstatert på øyene i Oslo. Alarmen går slik at folk skal være oppmerksom på arten.

Vi gjør oppmerksom på at dette ikke var en ny observasjon for Norge, siden den har vært bekjempet i Agderfylkene i flere år. Les oppdatert informasjon om arten og se utseendet på wikipedia: <http://no.wikipedia.org/wiki/Boersvineblom>.

Vasspest er god føde for svaner og andre vannfugler. Foto: Leif-Dan Birkemoe.

Artsobservasjoner

Østensjøvannets Venner har i lengre tid hatt nettsider med informasjon om hvilke organismer som er observert ved vannet. Oppdateringen har vært manuell, dvs. vil si at webredaksjonen har lagt ut informasjon om hvilke arter som er sett. Meldingene har kommet inn via muntlige tips og e-post eller samlet inn gjennom

tidsskrifter og andre kilder. Denne manuelle innleggingen av observasjoner erstattes med en automatisk funksjon fra begynnelsen av 2011.

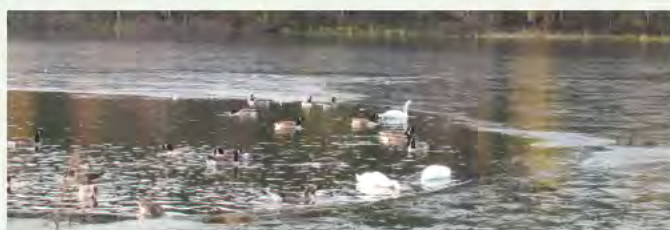
På samme måte som fugleobservasjonene hentes fra fugleforeningens sider, *nofoa.no*, skal pattedyr, insekter, andre småkryp og planter nå hentes fra Norges sentrale kilde for registrering av organismer: *artsobservasjoner.no*. Vi håper at så mange som mulig vil benytte denne tjenesten for å tipse oss, vel vitende om at dersom du legger inn en observasjon på *artsobservasjoner.no* vil den automatisk havne på våre nettsider, og dermed er hele jobben gjort. Vi kommer tilbake med artikkel om hvordan dette gjøres når tjenesten er på plass.

Heggspinnermøll

I juni var heggspinnermøllen igjen på ferde. Larvene snau-spiste alt grønt materiale på vertstreet. Det så fryktinngytende ut og man kunne bli urolig for at trærne var døde for alltid. Forrige store utbrudd var i 2007 (se Sothøna nr. 34, november 2007, side 47), men trærne så helt uskadet ut året etter. Så lenge angrepene ikke finner sted hvert år vil trærne fint ta seg opp igjen.

Silkespinn fra heggspinnermøllen, juni 2010. Foto: Leif-Dan Birkemoe.

Svaner og andre vannfugler søkte mot åpent vann der vasspesten fortsatt var lett tilgjengelig. Foto: Leif-Dan Birkemoe.

Nyis, svaner, vasspest og skarv

I siste halvdel av oktober kom sesongens første kulde sigende, men ble avløst av mildvær de siste dagene av måneden. Med minusgradene fikk vi et skoleeksempel på hvordan Østensjøvannet gradvis fryser til. Først la det seg tynn is i kanalene, deretter ble vannets sørlige del islagt. Til sist la isen seg flekkvis i nordre del av vannet. Men bekkeosene forble åpne.

Vasspesten som er god mat, ikke minst for svanene, frøs samtidig med isen. Derfor søkte svanene stadig mot åpent vann der vasspesten fortsatt var lett tilgjengelig. På den måten samlet svanene seg nord i vannet. En dag kunne man telle 19 svaner og 4 juvenile (brunlig farge fra årets kull) nord i Østensjøvannet.

Skarven har i høst, som i tidligere år, stadig tatt oppstilling på stökkene på Påskeøya, øya rett ut for Bølerbekkens utløp. Her sitter de for å tørke fjærene etter dykking etter fisk. Men da isen la seg, forsvant skarvene. Da var det ikke lenger mulig å dra på fisketur.

BOKANMELDELSE:

BLÅGRØNN HOVEDSTAD JUBEL OG GRÅT FOR OSLOS ELVER OG BEKKER

Oslo Elveforum (OE) er 10 år. Sammenslutningen feirer med en lettlest og god jubileumbok som omtaler nettverket av venneforeninger og entusiaster som har visjoner for Oslos ti elver og Østensjøvannet.

Hva har skjedd de siste ti årene og hva vil skje i fremtiden med Gjersjøelva, Ellingsrudelva, Ljanselva, Østensjøvannet, Alna, Hovinbekken, Akerselva, Frognerdalselva, Hoffselva/Makrellbekken, Mærradalsbekken og Lysakerelva kan du lese i denne velskrevne boka. Du finner interessant historie om elvene, om hvorfor bekkene ble lukket, og om hvorfor

man nå arbeider for å åpne nedgravde bekker. ”Ta elva tilbake til byen” var slagordet Oslo Elveforum lanserte i starten. Visste du om Norsk juniorvannpris? En av distriktets skoler vant prisen i 2007. Omtale finner du i boka. Her omtales også Oslos glemte bekker. Viktig kunnskap som ikke bør glemmes. Spennende er det også å lese oversikten over de sentrale medarbeiderne i nettverket som teller navn som Albert Nordengen, Boris Hansen, Tor Holtan-Hartwig, Ida Fossum Tønnesen, Sigurd Tønsberg (alle hittil nevnte har solid bakgrunn fra Oslopolitikken), Karsten Sølve Nilsen, Trine Johnsen og Per Henrik Bache. I dag ledes Oslo Elveforum av Ida Fossum Tønnesen og med Leif-

Dan Birkemoe fra ØVV som nestleder. Boka er redigert av Ida Elisabeth Hvoslef og Fridtjof Funder. Redaksjonskomitéen for øvrig har bestått av vår egen Leif-Dan Birkemoe, Tor Holtan-Hartwig, Trine Johnsen, Karsten Sølve Nilsen, Ida Fossum Tønnesen og Sigurd Tønsberg. La oss til slutt sitere et innlegg fra Kjell Sandaas fra den gamle miljøetaten i Oslo Kommune:

”Fenomenet vann – H2O

Vann har utallige og umulige former: skyer, snø, regn, rimfrost og is. Vann speiler bølger, glitrer, fukter, damper og ryker, fortryller og trollbinder, og er grunnsteinen for alt liv. Vann har en enorm betydning for oss som inspirasjon, motiv, læremester og ressurs. Dessuten har den en fantastisk egenskap ved at det er tyngst ved +4 grader C. Det gjør at vi kan bo i Norge. Hvis vannet hadde vært tyngst ved 0 grader C, det vil si frysepunktet, ville de fleste sjøer på våre breddegrader være bunnfrosne om vinteren.....”

Vil du vite mer; kjøp denne flotte, velskrevne og lettleste boka gjennom Østensjøvannets Venner post@ostensjovannet.no eller pr. brev til foreningens adresse PB 77 Oppsal, 0619 Oslo. Boka er velegnet som julegave med en behagelig pris på 100 kr.

Anmeldt og anbefalt av Finn A. Gulbrandsen

Det er omfattende bruk av den nye kunstgressbanen på Abildsø.

KUNSTGRESSBANEN PÅ ABILDSØ – BAK VOLLEN

AV LEIF-DAN BIRKEMOE

Kunstgressbanen på Abildsø idrettsfelt ble endelig ferdigstilt i 2010. Det mangler høsten 2010 fortsatt lysmaster og trolig også noen flere fasiliteter, men banen har vært i bruk i flere måneder. Det ser ut til at bruken er omfattende over store deler av dagen. Fra turveien rundt Østensjøvannet er vollen som ble anlagt på idrettsfeltets østside en god barriere for både innsyn og for at fotballer ikke uforvarende havner i innsjøen. Før kunstgressbanens tid var det ikke uvanlig at fotballer lå og fløt i vannet. Det er ikke observert noen baller i vannet etter at vollen kom på plass. Slik sett er vollen et avbøtende tiltak med gunstig effekt for både natur og idrett.

SOOTHØNA

Østensjøvannets Venner takker våre annonsører som gjør det mulig å utgi Sothøna.

Shell / 7-Eleven Ryen Enebakknv. 135, 0680 Oslo Tlf: 22 19 17 26 NY VASKEMASKIN		 Bergersen Flis <small>Butikk/utstilling Åpningstider: Man-Fre 09-18, Tor 9-19 og Lør 10-15 Enebakkeveien 123, Pb.218 Manglerud, 0612 Oslo. Tlf: 23 30 49 00, Fax: 23 30 49 01</small>
LAMBERTSETER UR & OPTIKK Synsundersøkelse Briller • Kontaktlinser Tlf.: 22 28 02 41	 Selskapsmat Tlf. 22 67 64 90	 Langtidsvirkende og effektiv ANTI - PERSPIRANT STOP 24 virker hemmende på svettekjertlene og reduserer svetteutsondringen Fås på apotek som roll-on, spray og krem A/S Den norske Eterfabrikk, Bøler Tlf.: 22 78 26 00
	 MATHUSET Jacobs PÅ HOLTET TLF. 22 28 58 58 FAX 22 28 58 68 <small>KREBERGVN 1A, 178 OSLO</small>	
 GLASS EKSPERTEN HENTER OG BRINGER BØLER SENTER Bølerlia 2 Tlf 2226525	 MENY MANGLERUD MANGLERUD SENTER 30% på innramming	 AUTOTEAM TRAFIKKSKOLE Manglerud Senter Tlf.: 22 26 34 07 / 920 69 963
30% på innramming	Åpningstider: Man. fre. kl. 8-20 Lørdag kl. 9-18 Tlf.: 22 75 77 00 Fax.: 22 75 77 01	

Hjellnes Consult as
- din tverrfaglige partner

Nytt bad!

22 76 15 70

Din lokale fagbedrift
med lang erfaring.

Hos oss finner
du kvalitetsbad!

Ring oss for tilbud, gode
råd og veiledning.

Comfort Bryn AS
ROGER HAGEN
Østensjøveien 60, Oslo

A/L OPPSAL SAMFUNNSHUS SELSKAPS- OG MØTELOKALER

I
bydelens
hjerter

Vetlandsvn. 99/101 - 0685 Oslo

Tlf. 23 12 65 40

Lyse og trivelige selskaps- møte- og
konferanselokaler til leie på dag og
kveld. Vi har lokalalternativer som
kan dekke fra 10 til 150 personer.

www.oppsalsamfunnshus.no

Gjennom Norsk Tipping kan du være med og støtte Østensjøvannets Venner - uten at det koster deg et øre!

Er du registrert spiller hos Norsk Tipping kan du
be om at Østensjøvannets Venner mottar 5% av
alle beløp du spiller for. Be din kommisjonær om å
hjelpe deg neste gang du spiller

Du kan også gå inn på våre hjemmesider
(www.ostensjovannet.no) og skrive ut strekkode
til høyre. Den leverer du din kommisjonær (som
du spiller) som ordner resten for deg. Dersom
du allerede har registrert en annen mottaker for
Grasrotandelen, er det fortsatt mulig å endre
dette slik at Østensjøvannets Venner i fremtiden
blir mottaker.

I samarbeid
med
Frivillighet
Norge
og Idretts-
forbundet

ØSTENSJØVANNETS VENNER

Organisasjonsnummer: 983034446

32774983034446

ØSTENSJØVANNETS VENNER TAKKER VÅRE ANNONSØRER SOM GJØR DET MULIG Å UTGI SOTHØNA

 <p>BERGERSEN vann og varme</p> <p>Ryenstubben 7, 0679 Oslo Tlf. 22 76 70 20 Fax.: 22 76 70 01 E-post: bjorn.bergersen@bergersenvv.no</p>	<p>DROGSETH Blikkenslageri AS Verkseier Furulundsvei 22 Tlf.: 22 32 32 50 www.drogseth.no</p>	<p>life HELSEBODEN Oppsal Senter, Tlf. 22 27 87 40 Lambertseter Senter Tlf. 22 74 77 12</p>
 <p>FURULUND AS</p> <p>Lambertseter - Cecilie Thoresensvei 5 c, 1153 Oslo Stort utvalg i glassmestertjenester og innramming Tlf.: 22 28 04 90 E-post: post@furulund.no - www.furulund.no</p>	 <p>OBOS Som medlem har du alle fordelene Tlf.: 22 86 55 00</p>	
<p>BØLER BRILLESENTER & UR AS</p> <p>Ta en optisk synsprøve for briller og kontaktlinser Bøler Brillesenter & Ur A/S Bøler senter, tlf. 22 26 22 68</p>	<p>Ingus biloppretting & lakkering as Bilskadesenteret på Ryen</p> <p>Ryensvingen 2-4 ing A, 0680 Oslo Tlf 23 06 05 00 • Fax. 23 06 05 01</p>	

HÅNDVERKSBYGG AS
Tømremester og Entreprenørforretning
Byggemelding/Prosjektering
MESTERHUS
Høyenhallvn 2, 0667 Oslo
Tlf.: 23 12 71 70
www.handverksbygg.no

**NYBYGG - TILBYGG
REHABILITERING**

FORENINGSPRODUKTER TIL SALGS!

ØSTENSJØVANNETS
VENNERS
TERMOKRUS:
50,-

ØSTENSJØVANNETS
VENNERS
T-SKJORTE:
150,-

KOMMER MED LOKK OG HOLDER SOM KAN FESTES I BIL, BÅT OL. IDEELL TIL TUBRUK. BESTILLES VIA POST@OSTENSJOVANNET.NO (INGEN FAST UTKJØRING)

PIQUETSKJORTE (KORTERMET MED KRAVE). 100% BOMULL. STØRRELSE S, M & L. OBS: STORE STØRRELSER, VELG ET NR. MINDRE ENN VANLIG.

Postabonnement

Ettersendes ikke ved varig adresseforandring, men returneres med opplysninger om riktig adresse.

Returadresse:

ØVV, Pb. 77 Oppsal, 0619 Oslo

Foto: Hanne Kamilla Kveim. Les mer om reven som eggtyv på side 4.

